

МИЛЛИЙ ДЕНДРОЛОГИЯ БОҒИ ФЕНОМЕНИ — ЭКОЛОГИК БАРҚАРОРЛИК ВА ЯШИЛ ТАРАҚҚИЁТ УЧУН МУҲИМ ҚАДАМ

Президентимиз Шавкат Мирзиёев “Яшил макон” умуммиллий лойиҳаси доирасида кўчат экиш тадбирида иштирок этиб, Миллий дендрология боғини барпо этишга старт берди.

Миллий дендрология боғи янги Ўзбекистоннинг бугунги фаровонлиги ва келажак кафолати учун яна бир тамал тошидир. Инкор этиб бўлмас бу ҳақиқатни англаш учун янги боғнинг моддий ва маънавий қиёфасини кўра олиш зарур.

Дендрология — дарахт ва буталар ҳақидаги фан. У дарахтларнинг анатомияси, тур ичидаги систематикаси, экологияси, географик тарқалиши каби жиҳатларни ўрганади. Содда қилиб айтганда, қайси дарахт қаерда, қандай иқлим ва табиатда

ўсиб-унишни, юқори самара беришини ўрганадиган йўналишдир.

Халқимизда икки муҳим ишни гўдакликдан бошлаб умр бўйи давом эттириш аънамага айланган. Улардан бири илм олиш бўлса, иккинчиси — дарахт экиш. Миллий

дендрология боғи шундай қадриятларимизни ўзида жамлагани билан ҳам янги Ўзбекистоннинг бугунги ва келажак қиёфасини акс эттирадиган яшил майдондир. Ҳа, бу боғ мамлакатимизнинг экологик ташаббусларидаги илмий асосга таянган янги босқич!

Давлатимиз раҳбари халқимизнинг қадим қадриятлари ҳақида тўхталиб, жумладан, аждодларимиз азалдан Наврўз кунларида, оиласида фарзанд туғилганда томорқасига, майдон ва хиёбонларга, йўл четларига яхши ният

билан кўчат қадаб, гулу райҳонлар эканини таъкидлади.

Янги Ўзбекистондаги ислохотлар самарадорлигининг сири ҳам айнан шундай эзгу қадриятларга мос ҳолда иш юритилаётганидир.

Давоми 2-бетда

САЙЁҲЛИК СОҲАСИДА ҲАМКОРЛИКНИ КЕНГАЙТИРИШ МАСАЛАЛАРИ КЎРИБ ЧИҚИЛДИ

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев мамлакатимизда ташриф билан бўлиб турган “БМТ Туризм” бош котиби Шайха Носир Ал Новайсни қабул қилди.

Ўзбекистон ва БМТнинг ушбу ихтисослашган муассасаси ўртасидаги кўп қиррали ва узоқ муддатли ҳамкорликни янада кенгайтириш масалалари кўриб чиқилди.

Ташкилот раҳбари Ўзбекистонда туризм соҳасида амалга оширилаётган кенг кўламли ислохотларни юксак баҳолади. Сайёҳлик инфратузилмасини модернизация қилиш ва хизматларни диверсификация қилиш бўйича изчил чоралар амалга оширилмоқда. Авиақатновлар географияси кенгаймоқда, янги мўзилар ташкил этилмоқда, йирик маданий тадбирлар мунтазам ўтказилмоқда.

Сўнгги 8 йилда юртимизга келган сайёҳлар сони 6 баробар кўпайиб, қарийб 12 миллион нафарга етгани алоҳида қайд этилди. 2030 йилга қадар уларнинг сонини 20 миллионга, туризмнинг мамлакатимиз ялпи ички маҳсулотидagi улушини эса 7 фоизга етказиш режалаштирилган.

ЎЗА

ЭНДИ ЭЛЕКТРОМОБИЛЬ ОЛИШ ОСОНЛАШАДИ 4

Март сарҳисоби

МИЛЛАТ ТАФАККУРИНИНГ АСОСИ: ТИНЧЛИК, ЭЗГУЛИК, БИЛИМ ВА МАЪРИФАТ

Бундай ишлар тарихимизда бўлмаган

Жаҳон ҳамжамияти гувоҳ: мамлакатимиз ижтимоий-сиёсий ҳаётида баҳор фаслининг илк ойи — март оламшумул тарихий воқеалар билан тўлиб-тошди. Келинг, тадрижий кетма-кетлик аънасадан чекиниб, гапни давлатимиз раҳбари ғояси асосида бунёд этилиб, фойдаланишга топширилган Ўзбекистондаги Ислом цивилизацияси маркази халқимиз учун чинакам улкан маънавий ҳодиса бўлгани борасидаги мулоҳазалардан бошласак. Миллат тафаккурини бойитишга хизмат қилиш миссиясини зиммасига олган бу муҳташам маскан юртимизнинг бой тарихи, бебаҳо маънавий мероси, асрлар давомида шаклланган илм-маърифат аънаваларининг ёрқин тинимли сифатида барпо этилди.

Бугун Ўзбекистон тинчлик, билим ва маърифатли ислом мамлакатини сифатида ривожланишга эришди. Президентимиз таъкидлаганидек, янги Хоразмий, Беруний, Улугбек, Фарғоний, Ибн Сино, Бухорий ва Термизийлар воёга етмоқда. Заминимиз асрлар давомида жаҳон тамаддунининг муҳим марказларидан бири сифатида ислом маданияти ва илм-фан ривожига беқиёс ўрин тутган. Буюк мутафаккирлар, аллома ва муҳаддислар етишиб чиққан бу заминда бой маънавий мерос шаклланган. Энди ана шу улкан меросни асраб-авайлаш, чуқур ўрганиш ва кенг жамоатчиликка етказиш ишлари илмий-маърифий маскан воситасида бажарилади.

Давлатимиз раҳбари 17 март куни Ислом цивилизацияси марказининг расмий очилиш маросимидаги нутқида халқимизга қарата “Не-не аждодларимизнинг орзу-ниятлари, армонлари рўёбга чиққан мана шундай унутилмас кун билан, чинакам илм-маърифат байрами билан ҳам-мангизини чин қалбимдан табриклайман.

Мамлакатимизнинг уч минг йиллик шонли тарихи ва бой маданиятининг янги Ўзбекистон имкониятларининг ёрқин кўзгуси бўлган ушбу бетакорор ва буюк мажмуа барчамизга, бутун халқимизга муборак бўлсин!” дея алоҳида таъкидлади.

Бундан тўққиз йил олдин мажмур мажмуани барпо этиш ҳақида махсус қарор қабул қилиниб, амалий ишлар бошланган эди. БМТ Бош Ассамблеясининг 72-сессиясида эълон қилинган бу эзу ташаббус жаҳон жамоатчилиги, айниқса, ислом ҳамжамияти томонидан қўллаб-қувватланди. Марказ биноси Президентимизнинг меъморий ғоя ва тақлифлари асосида лойиҳалаштирилди. Давлатимиз раҳбари ушбу мажмуага бир неча бор ташриф буюриб, бунёд этиш жараёнида унинг мазмунан ва шаклан янада мукамал бўлиши юзасидан қимматли тавсия ва маслаҳатларини берди. Хусусан, 2025 йилнинг ўзида марказга бир неча марта келиб, экспозициялар, инфратузилма, маърифий ва илмий йўналишларни такомиллаштириш бўйича муҳим ғоялари билан ўртоқлашди.

Ўтган йили минглаб хорижий меҳмон ташриф буюргани Ислом цивилизацияси марказининг жаҳон миқёсида катта қизиқиш ва эътибор уйғотганини тасдиқлайди. Меҳмонлар орасида Президентлар, парламент ва ҳукумат раҳбарлари, депутатлар, сенатор ва лордлар, вазир ва элчилар, илм-фан ва жамоат арбоблари, диний ташкилотлар раҳнамолари борлигини таъкидлаш лозим.

“Ислом цивилизацияси марказини барпо этишга киришар эканмиз, мен, дунёнинг қаеридан бўлмасин, тарихимизга тегишли бир варақ қўлэзма бўлса ҳам, битта экспонат бўлса ҳам топиб, юртимизга олиб келишни орзу қилган ва шу вазифани ўртага қўйган эдим. Минг шукрки, бугун ана шу мақсадимизга аста-секин эришяпмиз. Бу ишларни, албатта, давом эттирамиз”, деди Президентимиз. Бу гапларда олам-олам маъно, мақсад ва мазмун мужассам эмасми?!

Ўзбекистондаги Ислом цивилизацияси маркази маҳобати, худуди ва қамровига кўра, дунёда ислом тарихи, маданияти ва

цивилизацияларини ўрганиш ҳамда тарғиб этишга қаратилган йирик мажмуалардан бири бўлиб майдонга чиққани ҳақида жаҳон матбуоти аллақачон бонг ура бошлади.

ФАКТ. Ушбу ноёб мажмуа салкам 10 гектар ҳудудда жойлашган, бинонинг умумий фойдаланиш майдони 50 минг квадрат метрни ташкил этади. Бу ерда “Ўзбекистон заминидан исломгача бўлган давр”, “Биринчи ва Иккинчи Ренессанс”, “Янги Ўзбекистон — Учинчи Ренессанс пойдевори” ва бошқа заллар мавжуд. Ўтган йилнинг ўзида 1500 дан ортиқ экспонат, жумладан, 800 га яқин қадимий қўлэзма, археологик топилма ва тарихий хариталар экспозицияга жойлаштирилди. Айни вақтда хорижий аукцион уйлари, йирик коллекционер ва арт дилерлар билан ҳамкорлик ўрнатилиб, 743 та экспонатнинг асл нусхалари юртимизга келтирилди.

Давоми 3-бетда

2026 йил 2 апрель, 63-сон

МИЛЛИЙ ДЕНДРОЛОГИЯ БОҒИ ФЕНОМЕНИ — ЭКОЛОГИК БАРҚАРОРЛИК ВА ЯШИЛ ТАРАҚҚИЁТ УЧУН МУҲИМ ҚАДАМ

Бошланиши 1-бетда

Хусусан, халқимизнинг табиатга муносабати ҳам тубдан ўзгариб бораётган. Ҳаётимизга ва тафаккуримизга “Яшил макон” умуммиллий лойиҳаси кириб келди. Унинг доирасида сўнгги беш йилдан бери ҳар йили 200 миллион туп кўчат экилмоқда. Бугун қаерга борманг, янги боғларга, яшил майдонларга дуч келасиз. Рақамлар эса ўтган қисқа муддатда катта марра олинганидан далolat беради. Хусусан, ўтган даврда 2000 гектардан зиёд майдонда 942 та яшил боғ ва яшил жамоат парки барпо этилган. Бундан ташқари, 47 массивда “Янги Ўзбекистон боғлари” яратилган.

Иккинчи ўзгариши асоратини юмшатишда ўрмонларнинг ўрни алоҳида. Шу боис, юртимизда қўл ва адирларда 256 минг гектарли ўрмон ташкил қилинди. Яна бир йирик лойиҳа эса, шубҳасиз, Орлобўйида яшил қопламалар ҳудудининг кенгайтириш бўлаётганидир. Мамлакатимизда сўнгги йиллардаги ислохотлар Орлобўйига янги ҳаёт нафасини олиб кирди. Натижада қўлнинг қуриган тубидан 2 миллион гектар майдонда яшил қопламали ҳимоя ўрмони яратилди. Шамол ва қум-чанг бўронлари зарарли таъсирининг олдини олиш мақсадида 33 туманда 60 километрли “яшил белбоғ” ҳосил қилинди. Шунинг ўзидек янги Ўзбекистондаги ислохотлар реал натижа, одамларни рози қилиш йўлида бажарилаётганини кўрсатади.

Булар ҳали бошланиши. Олдинда яна кўплаб боғлар яратиш, илмий асосда уларнинг яшовчанлигини оширишдек вазифалар турибди. Бу миссияни муносиб ушбулар учун эса зарур қувват захираси керак. Шу боис, ўтган йили Хўжайли, Янгибозор, Ғиждувон, Балиқчи ва Охангарон туманларида замонавий кўчатхоналар ишга туширилди. Улар йилга 5,5 миллион туп манзарали дарахт кўчати етиштириш имконини беради. Қадалган ҳар бир ниҳол беҳато кўчариши учун эса илмга асосланган пухта режа зарур. Илм нафақат кўчати тўғри танлаб парваришда, балки замон талабларини ҳисобга олишни ҳам ўргатади. Бугун бутун дунёда сув таъминоти масаласи йил сайин долларлик касб этиб бораётган. Дарахтлар эса ер остидаги намликни тутиб туриши билан ҳам экологик масалаларга ечим бўлади. Бироқ у сояси, бақувват илдизи билан намликни сақлаши учун аввал униб-ўсиши керак. Демак, дастлаб кўчатта сув бериш зарур. Сўнг ушбу сармоини ўн ҳисса қилиб қайтиб олишимиз мумкин. Ана шу ораликдаги муддатда энг мақбул ечим сувсизликка чидамли ниҳол қадашдир.

Бу борада ҳам амалий ишлар бошланган. Хусусан, Хитой тажрибаси асосида жорий йил илк бор Арнасул, Қорақўл, Муборак, Кармана ва Нукус туманидаги 50 гектар майдонда сувсизликка чидамли галофит боғлари барпо этилди. Таъкидланганидек, бу ерда етиштирилган галофит уруғлари келгусида минглаб гектар ерда шўрланишни камайтириш ва тупроқ унумдорлигини оширишга хизмат қилади.

Умуман, қисқа муддатда мамлакатимизда яшиллик даражаси 8 фоиздан 14,2 фоизга ошиди. Ўтган ҳафта Президентимиз имзолаган янги фармонга мувофиқ, 2030 йилга қадар мамлакатимизда умумий яшиллик даражасини 30 фоизга, жон бошига тўғри келадиган яшил ҳудудларни 10 квадрат метрга етказиш бўйича катта марра белгилади. Кўзланган маррани муносиб тарзда забт этишнинг ҳам аниқ мақсади режаси тузилган. Жумладан, Сурхондарёда 10 минг гектарда “яшил макон”, Сирдарёда 84 километрли “яшил девор” барпо этилади. Бундан ташқари, Қорақалпоғистонда 1 миллион гектар, Навоий ва Бухорода 300 минг гектардан, Хоразмда 85 минг гектар қўл ҳудудинда янги ўрмонлар яратилади. Шунингдек, вилоят ҳокимларининг ҳар бири камида 100 гектар майдонда ботаника ва дендрология боғлари, 20 тадан соя-салқин сайр кўчалари ташкил қилишга масъул бўлади.

Экология ва аҳоли саломатлиги энг долзарб масалага айланиб бораётган айти паллада ҳудудга мос дарахт турларини танлаш ва экишда Халқаро молекуляр алергология марказининг тавсиялари ҳам муҳимлиги қайд этилди. Бунинг барчаси юксак интеллекта эга, салоҳиятли кадрларни талаб этади. Масаланинг айти жиҳати ҳам эътибордан четда қолгани йўқ.

Хусусан, жорий йилдан ҳар бир ҳудудда “яшил” техникумлар фаолияти йўлга қўйилади. Уларда дугал таълим асосида йилга 10 минг мутахассис тайёрланади. Муҳими, ботаника ва дендрология боғлари ушбу техникум ўқувчилари учун амалиёт базасига, илмий ҳодимлар учун эса тадқиқот майдонига айланади.

Жамият бир бутун халқ, ягона Ватан бўлиб ҳаракатга келса, ташаббуслар амалий натижага айланади. Агар бундай эзгу сый-ҳаракатлар минг йиллик қадриятлардан сув ичиб, миллий ўзлик билан йўғрилса, асрлар давомида фойда келтирадиган қўлга айланади.

Президентимиз ҳудудларда яшил боғлар яратиш бўйича аҳоли ва депутатлар иштирокчини янада кенгайтиришни тақдир қилди. Илгари “Менинг боғим” дастури доирасида ҳар бир лойиҳага бюджетдан 250 миллион сўмгача маблағ берилган бўлса, энди бу миқдор 400 миллион сўмга оширилади. Ҳар бир яшил боғ ва жамоат парки учун аҳоли ўзи танлаган, яшаш ҳудудларига яқин ва энг муҳими, сув таъминоти мавжуд жойлардан 1 гектаргача ер ажратилади. Бу йилги мавсумдан Қонунчилик палатасининг ҳар бир депутати ҳам ўз округида яшил ҳудуд ва яшил боғ яратиш учун 412 миллион сўмдан маблағ берилди. Буларнинг барчаси янги Ўзбекистоннинг дунёни яшил боғ, эзгулик қиёфасида кўришга кучли интилиши ва сый-ҳаракати янада кенг қўл оч эшишига хизмат қилади.

Сўзимиз аввалида халқимизнинг азалий қадриятларини бежиз ёдга олмадик. Илдизи бақувват ниҳол тез унади. Табиатда яна бир фаройиб факт бор. Агар дарахтнинг қуйи шохчасидаги барг қовжираса, унчалик хатарли эмас. Бу ташқи таъсир

туфайли юзага келган бўлиши мумкин. Бироқ илдининг асл ҳолатини дарахт учидидаги барглр кўрсатади. Жамият ҳаёти ҳам шунга ўхшайди. Шу боис, янги Ўзбекистондаги масалаларни энг қуйи тизимдан — маҳалла, хонадонларда ҳал этишга алоҳида эътибор бериляпти. Буни “Яшил макон” умуммиллий лойиҳаси мисолида ҳам кўриш мумкин.

Мамлакатимиз етакчиси халқимизда “Яхшидан боғ қолади”, “Бир кўчат — минг барака”, “Фарзанд кўрсанг, тўй қилсанг, дарахт эк” деган ҳикматлар бежиз айтилмаганини таъкидлади. Миллий қадриятларнинг аҳамияти бугун ҳар қачонгидан ҳам долзарб экани қайд этилди.

Президентимиз маҳалла раислари, отахон ва онахонларимиз, хотин-қизлар вакиллари ҳамда барча фаолларни яшил боғлар яратишда фаол бўлишга чақирди. Таъкидланганидек, улар ўз ҳудудида миллий урф-одатлар, анъана ва қадриятларни янада кенг тарғиб қилса, клублар ва жамоалар ташкил этиб, ҳар бир кўча, хонадон, йўл бўйларига ниҳол ва гуллар, қир-адирларга дарахт ва буталар экишда бош бўлса, қандай яхши. Ахир бир эл, ягона халқ ва ватан бўлиш шунини талаб этади-ку!

Жорий мавсумдаги яна бир қувончли мужда. Пойтахтимиздаги 108 гектар майдонда Миллий дендрология боғи ташкил қилинмоқда. Бу ердаги “Яшил” университет ҳудудида “Илм — лойиҳа — амалиёт” занжири асосида барпо этилаётган “in vitro” лабораторияси, Доривор ўсимликлар ҳамда Уруғчилик ва селекция марказлари ҳам шу йилнинг ўзида ишга туширилади. Шу маънода, уни яшил оламнинг илмий академияси дейиш мумкин.

Президентимиз тадбирда иштирок этаётган БМТнинг Ўрмонлар бўйича форуми раиси Исмоил Белен, форум котибияти директори Жульетт Биао, хорижий давлатларнинг Ўзбекистондаги дипломатик корпуси вакиллари ҳамда барча иштирокчиларга самимий миннатдорлик билдирди.

Давлатимиз раҳбари тадбир якунида иштирокчилар билан бирга Миллий дендрология боғининг илк 5 гектар майдонини манзарали кўчатлар экди. Айтин вақтда республикамизнинг барча ҳудудида 21 мингта яқин юртдошимиз яна 164 гектар майдонда 88 минг туп кўчат ўтказди.

Миллий дендрология боғининг илк ниҳолларини экётган юртдошларимиз юзида қувонч акс этган. Кимдир сув ташиган, кимдир белкуракни ҳамроҳига бергис келмай, илдиз устига тупроқ солади. Мақсади, муроди муштарак одамларнинг нафақат либоси, қалби ҳам яшилликка, яхшиликка бурканганини ҳис этиш қийин эмас. Уларни зимдан кузатган кишининг кўнглидан ёруғ ўйлар ўтади. Бу ўйлар бугунгидан қувонтириб, эртанги кунимизга ишонч беради.

Боборавшан ҲОЗИДДИНОВ, “Янги Ўзбекистон” мухбири

Улуғбек ҚОСИМОВ, Сурхондарё вилояти ҳокими

Жорий йил 1 апрель кунни мамлакатимиз ҳаётида яна бир жуда муҳим воқеа бўлди. Президентимиз “Яшил макон” умуммиллий лойиҳаси доирасида кўчат экиш тадбирида иштирок этди. Ўша ерда Миллий дендрология боғини барпо этишга старт берилди. Экологияни асрашга қаратилган бундай ислохотлар йил сайин тизимли тарзда изчил амалга оширилмоқда. Жумладан, жорий йил 23 март кунни экология ва атроф-муҳитни муҳофаза қилиш соҳасида 2026-2030 йилларга мўлжалланган устувор умуммиллий лойиҳалар муҳокама этилган эди.

Президентимиз белгилаб берган чора-тадбирлар ва имзолаган янги фармонга кўра, Ўзбекистонда 2030 йилга қадар умумий яшиллик даражасини 30 фоизга, жон бошига тўғри келадиган яшил ҳудудларни 10 квадрат метрга етказиш бўйича катта марра олинди. Бунинг учун Сурхондарёда 10 минг гектарда “яшил макон” барпо этилади. Қўл ҳудудида янги ўрмонлар яратилади. “Яшил макон” умуммиллий лойиҳаси доирасидаги ишлар натижасида Сурхондарё вилоятида “яшиллик даражаси” 14,5 фоизни ташкил этмоқда. Ваҳоланки, бу кўрсаткич 2020 йилда 9 фоиз эди. Энди маррани янада баланд олиб, 2026 йил якунида бу рақамни 15,8 фоизга етказиш мақсад қилинган.

Шунингдек, Сурхондарё вилоятида афғон шамолининг салбий таъсири камайтириш учун 2026-2030 йиллар давомида 10 минг гектарда ер майдонда “яшил қоплама” ҳамда “яшил белбоғ” ташкил этилади. Чанг-тўзонли афғон шамоли қўшини давлатнинг шимолӣ ҳудудидаги 600 минг гектар майдондаги қум барханлари орқали қайтариб келмоқда. Бундай шамоалар бир йилда ўртача 151 кунга музлатилади. Узлуксиз давомийлиги 8 соатдан

24 соатгачани ташкил этади. Ёз жазирамасида фаслга хос қуруқлик сабаб шамол тезлиги секундига 7-12 метр бўлса ҳам чанг-тўзон кўтарилиши кузатилади. Буни бартараф этиш учун хориж тажрибасини ўрганиб, илм асосида ёндашмоқчимиз.

Айтин мақсадда Шеробод туманида 100 гектарли ботаника ва дендрология боғлари ҳамда “яшил техникум” очилади. Техникумда вилоят иқлимга мос кўчатлар етиштирилади. Айрим турлар иқлимга мослаштирилиб, кўпайтирилади. Бу мақсад учун алоҳида “in vitro” лабораторияси ташкил этилади. Афғонистон билан чегара бўйлаб 390 гектар (150 километр масофада) майдонда 3,7 миллион туп кўчат экилиб, “яшил белбоғ” қиламиз. Аҳолининг маданий ҳордиқ чиқариши учун барча туманларда сояли сайил кўчалари, “Менинг боғим” лойиҳаси бўйича 15 та “яшил боғ” ва “яшил жамоат парки” барпо этилади.

Сурхондарёнинг баҳорида ҳам ҳаво тез исийди. Шунини ҳисобга олиб, баҳорги кўчат экиш ишларини январь ойдан бошлаганимиз. Бунда марказлашган ҳолда кўчат экишга алоҳида эътибор қаратилган. Хусусан, ташкилот ва идоралар ташаббуси билан

давлат хизматчилари томонидан Ангор ва Термиз туманларидаги 323 гектар ер майдонда “Ўрмон усулида” мевали ва манзарали дарахт кўчатлари экилди. Муҳими, уларда 100 фоиз томчилятиб сугорилиш технологияси жорий этилди.

Яна бир муҳим жиҳат — ҳудудларга қараб дарахт турлари экиляпти. Масалан, Ангор тумани М-39 халқаро магистрал автомобиль йўли тоғ олдӣ ҳудуди бўлгани учун 102 гектарда “Ўрмон усулида” 261 минг туп арча экди. Термиз тумани Янгиобод маҳалласида “яшил белбоғ” усулида 31 гектарда 12,7 минг туп элдор қарағайи ва 6,5 минг туп наъматак буй чўмоқда. Термиз тумани Каттақум даҳасидаги 82 гектарда 218 минг туп элдор қарағайи, тут, каталпа ва мевали дарахт кўчатлари қадалган. Бундан ташқари, Ангорнинг Қорақир массивидаги 108 гектарга Экология ва иқлим ўзгариши миллий қўмитасининг 7,5 миллиард сўм маблағи ҳисобидан вилоятдаги 6 та давлат ўрмон ҳўжайлиги томонидан иқлим шартинга мос 270 минг туп элдор қарағайи, виргин арча, туя, тут ва каталпа манзарали дарахт кўчатлари экилди.

Сурхондарё вилоятида куз-қиш даврида об-ҳаво ҳарорати юқори бўлади. Шу боис, бу ерда иссиқхоналарни иситиш Тошкент вилоятидагига нисбатан 50 фоизгача арзонга тушади. Мамлакатимиз етакчисининг оқилона сиёсати сабаб мана шу соҳа ҳам тўғри йўналиш олди. Яъни Тошкент вилоятидаги 940 гектар иссиқхоналар Шеробод туманига кўчариладиган бўлди. Бунинг учун барча шариотлар яратилган. Жумладан, Шерободда “Сурхон-Агро” эртин иқтисодий зонаси ва алоҳида дирекция ташкил этилади. Дирекция ва эркин иқтисодий зоналар иштирокчилари учун белгиланган тартибда алоҳида солиқ божхона имтиёзлари ва бошқа преференциялар татбиқ этилади. Шунингдек, ер участкалари тадбиркорларга 5 йил давомда ижара тўловининг “ноль” ставкаси қўлланилади. Шу билан бирга, иссиқхоналар сугорилиш учун шилташладиган оқова ва ер ости сувлари учун тўловлардан 3 йил муддатта овоз этилади. Бу бўйича Тошкент вилояти ҳокимилик, Қишлоқ ҳўжайлиги вазирлиги билан ишлар бошлаб юборилган.

Давлатимиз раҳбари маҳалла раислари, отахон ва онахонларимиз, хотин-қизлар вакиллари, барча фаолларга мурожаат қилиб, жойларда миллий урф-одатларимиз, анъана ва қадриятларимизни янада кенг тарғиб қилишга, яшил ҳудудлар ташкил этишда ёшларга бош бўлишга чақирдик. Бу ҳам бизга руҳ, куч-қувват беради. Энди вазифамиз мана шу имкониятлардан самарали фойдаланиб, воҳа аҳли билан биргаликда мамлакатимизнинг экологик барқарорлигига, шу орқали иқтисодий-ижтимоий юксалишига муносиб хизмат қилишдир.

ГЛОБАЛ АҲАМИЯТГА ЭГА ТАШАББУС

Президент Шавкат Мирзиёевнинг хайрли ташаббуси — “Яшил макон” умуммиллий лойиҳаси доирасида кўчат экиш тадбирида иштирок этиш бахтига муяссар бўлганимдан жуда хурсандман.

Исмоил БЕЛЕН, БМТнинг Ўрмонлар бўйича форуми раиси

Юртингизда илк бор Миллий дендрология боғи барпо этилаётгани бизни қувонтиради. Шу соҳада узоқ йиллик тажрибага эга инсон сифатида айтаманки, кўчатнинг маҳаллий иқлимга мос турларини танлаш, уларни илмий асосда парвариш қилиш жуда муҳим. Миллий дендрология боғи айнан шундай илмий марказ бўлишига ишонаман. Умуман, юртингизда Миллий дендрология боғи ташкил этилиши келажак авлодлар учун муҳим меросдир.

Кейинги йилларда Ўзбекистондаги экологик масалаларга ёндашув тубдан ўзгарди. Бу ерда рақамлар ёки ҳисоботлар учун эмас, балки амалий натижа учун жонқуярлик, ҳамжиҳатлик, фидойилик билан ишланмоқда. Айтинса, “Яшил макон” лойиҳасини алоҳида таъкидлаш керак. Лойиҳани нафақат минтақавий, балки глобал аҳамиятга эга ташаббус деб биламан. Ушбу лойиҳа бошлангач, қисқа вақтда юртингизда яшил майдонлар ҳудуди кескин кўпайди. Бу борада ҳайратланарли натижаларга эришилляпти.

Шу ўринда Ўзбекистоннинг иқлим ўзгариши оқибатларини юмшатиш борасидаги сый-ҳаракатларини алоҳида эътироф этишимиз керак. Ўзбекистон

мазкур йўналишда халқаро ҳамкорлик борасида ҳам илгор. Мамлакатимизнинг етакчиси доим барчамиз учун зарур ва фойдали бўлган долзарб ташаббусларни илгари суради. Ўзбекистондаги очиклик ва тинчликсеварлик сиёсати бу ташаббусларни тўла қўллаб-қувватлаб, амалга оширишда жуда муҳим роль ўйнаяпти.

БМТ Ўзбекистоннинг барқарор ўрмон бошқаруви ва ерлар деградациясига қарши курашишдаги ташаббусларини тўлиқ қўллаб-қувватлайди. Бу борада Ўзбекистон каби тез ривожланиётган мамлакат билан ҳамкорлик қилиш биз учун қувонарли. Ўйламанки, юртингиздаги бундай хайрли ташаббусларни бутун дунёга тарғиб этишимиз керак. Zero, “Яшил макон” бутун дунё бўйлаб йирик ҳаракатга айлансин.

Муносабат

ДАРАХТ ЭКИШ МИНГ ЙИЛЛИК ҚАДРИЯТ

Кўчат экиш, боғ яратиш — халқимизга хос эзгу амал. Zero, ота-боболаримиз азалдан фарзандли бўлганида дарахт эккан. Ушбу қадрият элу юртга ҳар жиҳатдан манфаатли бўлгани учун ҳам авлоддан авлодга ўтиб келмоқда. Чунки экилган ҳар туп ниҳол вақт ўтиб мўл ризқ улашади, мевасизлари ёшлар учун қурилажак янги уйларга устун бўлади. Қолаверса, илдизи атрофидаги ерда намлик сақлаши, сояси буғланиши камайтириши каби хусусиятлари ҳисобида микроклим барқарорлиги, атроф-муҳит мусофологини сақлашга хизмат қилади. Бу, айниқса, табиат инжикликлари, долзарб экологик муаммоларнинг салбий таъсири ортим бораётган ҳозирги мураккаб шароитда жуда муҳим.

Мавлудахон МАМАДАЛИЕВА, Ёзёвон туманидаги “Бувижонлар мактаби” аъзоси

отахон ва онахонларимиз, хотин-қизлар вакиллари ҳамда барча фаолларга мурожаат қилиб, жойларда миллий урф-одатларимиз ва қадриятларимизни янада кенг тарғиб қилишга чорлади. Бу бежиз эмас, албатта.

Жорий йилдан ҳар бир ҳудудда “яшил” техникумлар фаолияти йўлга қўйилиб, дуал

таълим асосида йилга 10 минг мутахассис тайёрланади, ботаника ва дендрология боғлари техникум ўқувчилари учун амалиёт базаси, илмий ҳодимлар учун эса тадқиқот майдонига айланади.

Ҳудудларда яшил боғлар яратиш бўйича аҳоли ва депутатлар иштирокчини янада кенгайтириш мақсадида бу борадаги лойиҳалар учун ажратилаётган маблағлар миқдори оширилди. Буларнинг замирида табиат ва Она Ватанга муҳаббат туйғуси мужассам.

Ҳар бир кўча, хонадон ва йўл бўйларига ниҳол қадаш, қир-адирларга дарахт ва бута

экишда катта авлод вакиллари ёшларга бош бўлиши, табиатни севиш ва асраш бўйича ўрнатилган зарур. Халқимизнинг “Яхшидан боғ қолади”, “Бир қўллаб эксанг, икки қўллаб ўрсанг”, “Кўчат эксанг, умринг узаяр”, “Бир дарахт эксанг — боғ бўлар, учта эксанг — ўрмон”, “Боғ қилсанг, боғон қил”, “Эл обод — сен обод” каби ибратли ҳикматлари бежиз айтилмаган. Чунки яхши ниятли инсон ҳамisha эзгу ишларга ундайди.

Халқимиз эртасини ўйлаб ўй қуради, ерга уруғ сочади, кўчат экади. Бугун ушбу қадриятимиз аҳамияти ҳар қачонгидан ҳам долзарб бўлиб бораётганини барчамиз кундалик ҳаётимизда, глобал иқлим ўзгаришлари фонида аққол ҳис этиб турибмиз. Шундан келиб чиқиб, ишонч билан айта оламаники, “Яшил макон” умуммиллий лойиҳаси доирасидаги ишларни янада такомиллаштириш, бу ташаббуснинг нечоғлик аҳамияти эканини тарғиб қилиш юрт тақдири, келажакга дахлдор барчамизнинг кечиктириб бўлмас вазифамиздир.

“Яшил макон” умуммиллий лойиҳаси доирасида барпо этилаётган боғлар ҳисобига юртимизда яшилликка бурканмоқда. Узоққа бормайлик, Ёзёвон туманида “Яшил макон” умуммиллий лойиҳаси доирасидаги бунёдкорликлар сабаб Марказий Фарғона ерларида янги боғ-роғлар буй кўрсатди. Бундан уч йил аввал экилган мевали ва манзарали дарахтлар илдиз отиб, яшил белбоғлар, мевали боғларга айланди.

Айтин йўналишдаги ишлар бу йил баҳорги экиш мавсумида ҳам янада ривожланди, тараққий этди. Шу кунга қадар жойларда 360 минг тупдан ортди мевали ва манзарали кўчат экилди. Экилган ҳар бир ниҳол нафақат ҳавони тозалашади, балки она замин мусофологига хизмат қилиши билан аҳамиятлидир. Бу жараёнда фақат сон эмас, сифат ва доимий парвариш биринчи ўринга чиқishi лозим. Ҳар бир ниҳолнинг тақдирига беварқ бўлмаслик, уни воғга етказиш учун жамоатчилик назоратини қўчатириш бугунги кунимиз муҳим амалларидан.

Бир сўз билан айтганда, табиатни асраш ва яшиллик дунёсини кенгайтириш оддий экологик тадбир эмас, балки инсониятнинг ер юзидаги умрбоқийлигини таъминловчи энг олий масъулятидир. Zero, яшиллик ҳам одамларга, ҳам табиатга яхшиликлар. Эзу мақсадларни қамраб олган ҳаётбахш ислохотларда “Бувижонлар мактаби” фаоллари ҳам иштирок этади.

Март сарҳисоби

МИЛЛАТ ТАФАККУРИНИНГ АСОСИ: ТИНЧЛИК, ЭЗГУЛИК, БИЛИМ ВА МАЪРИФАТ

Нодир МАҲМУДОВ, "Янги Ўзбекистон" мухбири

Бошланиши 1-бетда

Зиё таратувчи қутлуғ масканлар

Ўзбекистон Республикаси Президентини 18 март кунини худудларда амалга оширилган бунёдкорлик ишлари, соҳалардаги лойиҳалар билан таништириш ҳамда янгиликларни ишга тушириш, вилоятни ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш бўйича навбатдаги устувор вазифаларни белгилаш мақсадида Самарқандга борди. Ташрифнинг иккинчи кунини давлатимиз раҳбари юртимизда ҳукм сураётган тинчлик ва фаровонлик нафаси, муборак Рамазон ҳайити ҳамда Наврўз байрами шукуҳига ҳамроҳ равишда вилоятдаги қатор диний-маърифий йўналишдаги бунёдкорлик ишлари билан танишди.

Имом Бухорий мажмуаси нафақат Самарқанд ёки Ўзбекистон, балки бутун дунё мусулмонлари учун табаррук манзиллардир. Чунки буюк муҳаддис яшаган давр вақт нуқтаи назардан ҳам, замон нуқтаи назаридан ҳам узоқ ўтмишга эга. Аллома яратган мактаб, таълим, илм, катта маърифий мерос ҳеч қандай вақтга бўйсунмайди. Зеро, у умрини бағишлаган илм барҳаёт.

Президентимиз Самарқанд вилояти Пайарик туманида қайтадан бунёд этилган ушбу мажмауда ҳам бўлди. Зиёратгоҳнинг қоқ марказидан буюк ҳадисшунос бобомизнинг мақбараси ўрин олган. Давлатимиз раҳбари мақбарани зиёрат қилди. Қурбон оятлари тилов этилиб, дуо ўқилди.

Бухорий бобомиз Қуръони каримдан кейинги энг муътабар манба бўлган ҳадислар китобини яратиб, бутун ислом оламида шухрат қозонган улуг сиймоидир. Муқаддас заманимиз дунёга мана шундай машҳур алломани бергани билан ҳар қачна фахрлансак, арзийди. Эл-юртимизнинг фидокорона меҳнати бутун оруз-ниятларимиз рўйбга чиқди. Бу бетакор зиёратгоҳни Имом Бухорий бобомизнинг оламшумул мавқеига, юксак мақомига муносиб даражада бунёд этишга муяссар бўлдиқ. Мана шундай табаррук маскан барчамизга муборак бўлсин, — деди давлатимиз раҳбари.

Мажмуа мамлакатимиз етакчиси ташаббуси билан буюк муҳаддис бобомизнинг ислом оламидаги юксак мавқеи, улкан салоҳиятига муносиб тарзда қайтадан бунёд этилди. Зиёратчиларга ҳар томонлама қулай шароит яратилди.

ФАКТ. Мажмуа ҳузурда туризм маркази очилди. Ёндosh 15 гектар майдонда замонавий инфратузилма яратилиб, шинам меҳмонхоналар, хизмат кўрсатиш ва сервис нуқталари барпо этилди. Жумладан, 1 та тўрт юлдузли, 2 та уч юлдузли меҳмонхона, 22 та 176 ўринли оилавий меҳмон уйи ҳамда автотурагоҳ қурилган. Имом Бухорий мажмуаси илгари бир кунда 12 минг зиёратчига хизмат кўрсатган бўлса, ҳозир кунига 65 минг зиёратчини қабул қилиш қувватига эга. Майдони 45 гектарни ташкил этади. 10 минг кишига мўлжалланган олкан масжид, мамурият биноси, 154 устунли, миллий услубдаги муҳташам айвон қурилди. Қадамдоқдаги 14 та мовий тумбаз, 75 метрли 4 та минора улгувор қиёфа бағишлаб турибди.

Уйғониш ва руҳий покланиш рамзи

Наврўз арафасида мамлакатимизда Рамазон ҳайити кенг нишонланади. Давлатимиз раҳбари Ўзбекистон таълимига қўйиб, юртдошларимизни эзгулик, меҳр-оқибат ва соҳоват айёми билан чин қалбдан самимий муборакбод этди. Табриқда кейинги йилларда шакланган аънабига мувофиқ мамлакатимизда Рамазон ойини муносиб ўтказиш бўйича бу йил ҳам халқимиз билан биргаликда қўйиб қўйиб ишлар бажарилиши ташкилланди.

“Авалло, махсус қарор асосида аҳолининг эҳтиёжидан қатламларини қўллаб-қувватлаш мақсадида кейинги 35 йилда биринчи марта 1 триллион сўм маблағ ажратилиб, муҳтож ва кам таъминланган оилаларни қўллаб-қувватлаш, беморларга зарур тиббий ёрдам кўрсатиш каби эзгу ишларга сарфланганини таъкидлаш лозим. Хусусан, 450 миллиард сўм 600 миңдан зиёд эҳтиёжманд оилаларга моддий кўмак тарихида йўналтирилди. Бундан ташқари, ижтимоий

реестрдаги даволаш режалаштирилган 6000 нафар беморга тиббий ёрдам кўрсатилмоқда, жумладан, оғир касаллар операция йўли билан даволанмоқда”, деди давлатимиз раҳбари.

Юртдошларимиз 20 март кунини Рамазон ҳайити намозини адо этди. Ибодат чоғида юртимиздаги тинчлик ва оқибатчилик, фаровонлик ва барқарорлик намойён бўлиб, жаҳоннинг турли худудидagi уруш ва низолат тезроқ барҳам топиб, барча халқ тинчлик ва барқарорликда ҳаёт кечиришини тилаб дуолар қилинди.

Шунингдек, 19 март кунини Ўзбекистон Республикаси Президенти Наврўз умумхалқ байрами ва муборак Рамазон ҳайитини нишонлаш арафасида халқимизга соғ эзгулик, меҳр-оқибат, бағрикенглик, кечиримли бўлиш каби олижаноб фазилатларни намойён этгани ҳамда давлатимиз юрифтаган инсонпарварлик сиеватининг амалий тасдиғи сифатида “Жазо мuddатини ўтаётган, қилмишига чин кўнигидан пушаймон бўлган ва тузалиш йўлига қатъий ўтган бир гуруҳ шахсларни афв этиш тўғрисида”ги фармонини имзолади.

Фармонга мувофиқ, Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг 109-моддаси 23-бандига асосан жазо мuddатини ўтаётган ҳамда қилмишига чин кўнигидан пушаймон бўлган ва тузалиш йўлига қатъий ўтган 392 шахс афв этилди. Афв этилганларнинг 223 нафари асосий жазодан тўлиқ озоқ қилинди, 82 нафари жазони ўташдан мuddатидан илгари шартли озодликка чиқарилди, 34 нафарининг озодликдан маҳрум этиш жазоси енгилроқ жазо билан алмаштирилди.

Фармон ижроси юзасидан афв этилган шахсларни оиласи ва яқинлари бағрига қайтариш, ижтимоий ҳаётга мослашиб, фойдали меҳнат билан шуғулланиши, соғлом турмуш тарзини йўлга қўйиб, жамиятда муносиб ўрин топиши учун уларга кўмак бериш бўйича масъул вазирлик ва идораларга тегишли топшириқлар берилди.

21 март кунини “Янги Ўзбекистон” боғида Наврўз умумхалқ байрамига бағишланган тантанали маросим бўлиб ўтди. Унда Президентимиз иштирок этиб, бутун халқимизни қутлади. Давлатимиз раҳбари миллати, тили ва динидан қатъи назар, ҳар бир юртдошимизни рози қилиш, халқимиз фаровонлигини таъминлаш йўлидаги ишлар янги босқичга кўтарилаётганини таъкидлади. Бу йил байрам “Наврўзни улуглаш — инсонни улуглашди!” деган гога асосида ўтаётгани ҳам ана шу эзгу мақсадларнинг амалий ифодаси эканини қайд этди.

Минг йиллар давомида халқлар ўртасида маънавий кўприк бўлиб келаятган Наврўзнинг тинчлик, дўстлик ва ҳамкорлик гоялари бутунги нотинч замонда янада долзарб аҳамият касб этмоқда. Юртимизда яшаётган барча миллат ва элат вакиллари ушбу байрамни бир бўлиб, шоду хуррамлик билан нишонламоқда. Ана

шундай аҳиллик ва тотувлик янги Ўзбекистонни биргаликда барпо этишнинг энг ишончли кафолати бўлиб майдонга чиқди.

Мамлакатимиз етакчиси шу кунини пойтахтимизнинг Яққасарой туманидаги Миллий маданият марказлар павильонига ташриф буюрди ҳамда юртимизда истиқомат қилаётган турли миллат ва элат вакиллари билан мулоқот қилди.

Дўстлик боғи ҳамда Миллатлараро муносабатлар ва хоржий мамлакатлар билан дўстлик алоқалари қўмитаси биносига туташ майдонда барпо этилган, 22 миллатнинг ўзига соғ архитектураси ақс этган павильон юртимизда миллий маданиятларини ривожлантириш, миллатлараро тотувликни асраб-авайлаш ва мустаҳкамлаш, шу орқали ёш авлодини бағрикенглик ва ҳамжиҳатлик руҳида тарбиялашга давлат сиеватининг муҳим йўналиши сифатида қаралаётганининг ёрқин тасдиғидир.

Бу ерда қозоқ, қирғиз, туркман ва бошқирд ўтовлари, корейс, беларус, украин, грек, олмон, дунган, поляк, ахдий, грузин, арман, татар ва қрим-татар, уйғур, турк, тожик, хитой, рус ҳамда озарбайжон халқларининг икки қаватдан иборат дўстлик уйлари жойлашган.

Давлатимиз раҳбари ҳар бир миллий маскан фаолияти билан танишди. Иштирокчилар билан самимий мулоқот қилди. Учрашувлар чоғида миллий-маданият марказларининг умумхалқ байрамларини юксак руҳда

ўтказишдаги ҳиссаси алоҳида эътироф этилди. Юксак ватанпарварлиги, фидойи меҳнати билан республикамизнинг ижтимоий-иқтисодий салохиятини оширишга қўшаётган ҳиссаси учун турли миллатта мансуб юртдошларимизга миннатдорлик билдирилди.

ФАКТ. Юртимизда 130 дан зиёд миллат ва элат вакиллари ягона, аҳил оила бўлиб яшаб келмоқда, 157 та миллий маданият маркази фаолият юритмоқда. Бу хилма-хиллик кўп асрлик тарихий жараёнлар натижасида шакланган ноёб ижтимоий ҳодисадир.

Аёллар эъзозда ва ҳимояда

Мамлакатимизда инсон қадрини улуглаш, айниқса, аёллар ва болаларнинг ҳуқуқ ҳамда қонуний манфаатларини ишончли ҳимоя қилиш кейинги йилларда изчил ва тизимли тус олди. Эрта ниҳод, эрта ёшдаги туғуруқ ҳамда

аёллар ва болаларга нисбатан зўравонлик ҳолатларининг олдини олиш, оила институтини мустаҳкамлаш, жамиятда соғлом ижтимоий муҳитни шакллантириш масалаларига доимий эътибор қаратиб келинмоқда.

Президентимиз 3 март кунини аёллар ва болалар ҳуқуқларининг ҳимоясини янада кучайтириш, уларга нисбатан таъинқ ва зўравонликнинг олдини олиш юзасидан тақдирлар ҳамда янги ташаббуслар билан танишди. Шу кунини давлатимиз раҳбарининг “Аёллар ва болалар ҳуқуқларининг ҳимоясини кучайтириш ҳамда уларга нисбатан таъинқ ва зўравонлик ҳолатларининг олдини олиш бўйича қўшимча ташкилий-ҳуқуқий чоралар тўғрисида”ги фармони эълон қилинди.

Фармонини шунчаки навбатдаги ҳуқуқий қадам деб айтишнинг ўзи камлик қилади. Чунки бу ҳужжат жамиятда аёл ва бола шайни, қадр-қиммати ва ҳавфсизлигини таъминлашга қаратилган аниқ стратегик дастурдир. Унда давлат органлари ва ташкилотлар фаолиятини мувофиқлаштириш, профилактика механизmlарини кучайтириш, ҳуқуқбузарликларнинг олдини олиш ва жабрланувчиларни қўллаб-қувватлашнинг замонавий ёндашувлари белгилаб берилди.

Баҳорнинг энг нафис ва гўзал байрамларидан бири 8 март — Халқаро хотин-қизлар кунини муносабати билан бир гуруҳ опа-сингилларимизнинг мукофотланиши эса айёмага янада кўтаринқилик бағишлади. Мамлакатимизда муътабар аёл зотига улкан эҳтиром

кўрсатиш, давлат ва жамият ҳаётидаги ўрни ва нуфузини ошириш, шунингдек, самарали меҳнати, бой билими ва тажрибаси билан юртимиздаги кенг қўламини ислохотлар жараёнида фалол қатнашиб, янги Ўзбекистонини барпо этиш, халқимиз фаровонлигини юксалтириш йўлида алоҳида ташаббус ва ибрат кўрсатиб келаятган хотин-қизларни муносиб тақдирлаш мақсадида Ўзбекистон Республикаси Президенти фармони имзолади.

Унга қўра, давлатимизнинг “Ўзбекистон Республикаси халқ шoirини” фахрий унвони, “Меҳнат шухрати”, “Дўстлик”, II даражали “Соғлом авлод учун”, II даражали “Саломатлик” ордени, “Соғлом турмуш”, “Социал хизматлари учун”, “Келажак бунёдкори”, “Шухрат” медали каби юксак мукофоти ўз эгаларига тантанали топширилди. Шунингдек, давлатимиз раҳбари “Зулфия номидаги давлат мукофоти билан тақдирлаш тўғрисида”ги қарори билан мамлакатимизда хотин-қизларни эъзозлаш, уларнинг эзгу оруз-интилишларини қўллаб-қувватлаш ҳамда ўзининг иқтидори, муҳим гога ва ташаббуслари, ибратли амалий ишлари ва эришган ютуқлари билан ёшларга ўрнак бўлиб келаятган қизларининг ҳам муносиб рағбатлантирди.

6 март кунини Кўқсарой қароғоҳида бўлиб ўтган байрам тадбирида Президентимиз турли соҳалардаги меҳнати, истеъдоди ва ақл-заковати билан янги Ўзбекистонни барпо этишга муносиб ҳисса қўшиб келаятган аёлларимизга, халқаро майдонларда Ватанимизни дунёга таранму этиётган қизларимизга, уларнинг ота-оналари, устоз ва мураббийларига самимий миннатдорчилик билдирилди.

Янги Ўзбекистонни аёллари ҳаётдан рози бўлиб, бахтли-саодатли ишайдиган мамлакат айлантириш — менинг энг катта ниҳиям. Ишончим қомил, сиздек фидойи, шажоатли, меҳнатқаш аёлларимиз, бутун халқимиз билан бирга эзгу мақсадларимизга, албатта, эришамиз! — деди давлатимиз раҳбари. Зеро, бу эзгу мақсад бутун мамлакатимизда кечаётган ислохотлар мазмунида ўз аксини топяпти.

ФАКТ. Хотин-қизлар ҳаётидаги ижобий ўзгаришлар халқаро майдонда ҳам эътироф этилмоқда. Жумладан, Ўзбекистон Парламентлараро Иттифоқнинг “Парламентдаги аёллар” рейтингига 92 поғона юқорилаб, 36-ўринни эгаллади. “Теңдер тенглик ва бошқарув” индексида мамлакатимиз 103-ўриндан 52-ўринга кўтарилди. Жаҳон банкининг “Аёллар, бизнес ва қонуни” индексида эса 43 поғона юқорилаб, 48-ўринни эгаллади.

Энг ёқимли калом

3 март кунини Ўзбекистон Республикаси Президенти, Қуролли Кучлар Олий Бош Қўмондони Шавкат Мирзиёев ҳузурда мамлакатимиз мудофаа қобилиятини мустаҳкамлаш масалалари юзасидан йиғилиш ўтказилди. Унда юртимиз мудофаа салохиятини янада мустаҳкамлаш, ҳарбий ҳавфсизлигини таъминлаш масалалари, шунингдек, жорий йил 13 январь кунини Хавфсизлик кенгашининг қайтарилган йиғилишида белгиланган устувор вазифалар ижросининг бориши қўриб чиқилди.

Дунёда кескинлик ва можаролар ўчоқлари сақланиб қолаётгани, геосиесий рақобат кучайиб, янги ҳатар ва таҳдидлар хавфи ортиб бораётгани таъкидланди. Айрим минтақалардаги ҳарбий ҳаракатлар жиддий гуманитар ва иқтисодий оқибатларга олиб келаятган нотинч халқаро вазият шароитида мамлакатимиз мудофаа қобилиятини мустаҳкамлаш ҳамда хавфсизлигини таъминлаш алоҳида аҳамият касб этмоқда.

Президентимиз 4 март кунини Ўмон, Бирлашган Араб Амирликлари, Қувайт, Қатар, Баҳрайн, Йордания етакчилари билан телефон орқали суҳбатлашди. Мулоқотларда Яқин Шарқдаги ҳозирги мураккаб вазият муҳокама қилиниб, юзага келган беқарорлик жиддий ташвиш уйғотаётгани қайд этилди.

Давлатимиз раҳбари Яқин Шарқ мамлакатлари етакчилари билан суҳбатда Ўзбекистон ҳар қандай қарама-қаршилик ҳамда зиддиятнинг сиесий-дипломатик ва тинч йўл билан, музокара орқали ҳал қилишнинг қатъий тарафдори эканини билдираркан, мулоқотлар чоғидаги муҳим бир сиесий аспект бизни алоҳида ҳаяжонга солди, қалбимиз тўққиланди.

Президентимиз телефон орқали суҳбатларда бу мамлакатларда бўлиб турган Ўзбекистон фуқароларининг тақдирини, ҳавфсизлигини, саломатлигини ҳақда сўради. Юртдошларимизни Ватанга қайтариш масалалари муҳокама қилиниб, шу мақсадда қўрилаётган чора-тадбирлар учун алоҳида миннатдорлик билдирилди.

Таҳликали ҳудудларда қолиб кетган юртдошларимизни Ватанга қайтариш бўйича Президентимизнинг шахсан ўзи тегишли идоралар раҳбарларига қўрсатмалар бергани, бу масалага ҳуқуқат даражасида эътибор қаратилиши кераклигини айтгани ва ниҳоят шу кунга қадар минглаб юртдошларимиз тинч-оқибатли, файзли, азиз заманимизга соғомон олиб келингани ҳар биримизда меҳр ва бирдмалик туйғуларини жўш урдирди.

Шунингдек, мамлакатимиз етакчиси Озарбайжон Президенти билан ҳам телефон орқали мулоқот қилди. Фуқароларимизни Эрондан Озарбайжон ҳудуди орқали хавфсиз эвакуация қилиш бўйича қўрилаётган чоралар ва яратилаётган шароитлар учун Илҳом Алиевга миннатдорлик билдирилди.

Бир рубонинг икки тори

Ўзбек ва тожик халқлари ўртасидаги алоқалар мустаҳкам тарихий илдизларга эга. Бир ўзандан сув ичган халқларимиз тарихи, тақдирини тутан, урф-одатлари, қадриятини айналарини яқин, мақсадлари муштарак, азалдан қанда-андалик, қариндошлик алоқалари мустаҳкамланиб келган. Асрий алоқалар янги Ўзбекистон шароитида замонавий босқичда янги мазмун билан бойиб бормоқда. Мамлакатларимиз ўртасидаги ҳамкорлик алоқалари изчил кенгайиб, сиесий мулоқот билан бир қаторда савдо-иқтисодий, транспорт ва гуманитар соҳаларда ҳам аниқ натижаларга эришилмоқда.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг тақлифига Биноам Тожикистон Республикаси Президенти Эмомали Раҳмон 26-27 март кунлари давлат ташрифини билан мамлакатимизда бўлди. Давлатимиз раҳбари ушбу ташриф икки мамлакат ўртасидаги дўстлик ва яхши қўшничилик муносабатларини янада мустаҳкамлашга муҳим босқич эканини таъкидлаб, “Бутун биз Олий давлатлараро кенгашининг биринчи йиғилишини бошлаб бермоқдамиз. Ушбу формат, шубҳасиз, икки томонлама ҳамкорликнинг сифат жиҳатидан янги босқичга кўтаради, Ўзбекистон — Тожикистон стратегик шериклик ва иттифоқчилик муносабатларини амалий мазмун ва илгор ташаббуслар билан бойитишга хизмат қилади”, деди.

Ташриф доирасида Олий давлатлараро кенгаш йиғилиши ўтказилди, икки давлат ўртасида Стратегик шериклик ва иттифоқчилик муносабатларини кенгайтириш тўғрисида қўшма баёнот имзоланди. Шунингдек, етакчилар йирик кооперация лойиҳаларини ишга тушириш маросимида иштирок этиб, 10 та қўшма лойиҳани бошлаб берди.

Бундан ташқари, Тошкент шаҳрида Тожикистон элчихонасининг янги биноси очилишига бағишланган тантанали маросим бўлиб ўтди. Президентлар раъсий тасмани кесиб, элчихона ва консуллик бўлимининг маъмурий бинолари, элчи қароргоҳи, дипломатлар ва уларнинг оила аъзолари учун турар жойларни қамраб олган мажмуани кўздан кечирди.

Давлатимиз раҳбари Тожикистоннинг янги қурилган элчихонаси фаолиятига баҳо берад экан, бу даргоҳ икки халқнинг орузларига хизмат қилсин дея самимий, дўстона тилақларини билдирди. Ушбу тадбир Ўзбекистон билан Тожикистон ўртасидаги дўстлик, яхши қўшничилик, стратегик шериклик ва иттифоқчилик муносабатларини мустаҳкамлашга ўзаро интилиш қатъий эканини яна бир бор тасдиқлади.

2024 йил 19 апрелда Президентимизнинг Тожикистонга давлат ташрифини доирасида мамлакатимизнинг Душанбе шаҳридаги элчихонаси янги биносининг тантанали очилиш маросими бўлиб ўтганди. Ҳар икки давлатда элчихоналар биносининг янгилашни мамлакатларимиз ўртасидаги ҳамкорлик жадал ривожланиб бораётгани билан боғлиқ.

Ташрифнинг иккинчи кунини Тожикистон Президенти Бухоро шаҳрида бўлди. Мартабали меҳмон давлатимиз раҳбари ҳамроҳлигида дастлаб Баҳоуддин Нақибанд мақбарасини зиёрат қилди. Сўнг мамлакатлар етакчилари сомонийлар мақбарасига ташриф буюрди. Мақбараларга эътироф қўриб, оятлари тилов қилиниб, ўзаро қатъий раҳмат, юртимизга тинчлик ва фаровонлик тилаб, дуо қилинди.

ФАКТ. Ўтган йили икки мамлакат ўртасида товар айирбошлаш ҳажми, энг аввало, тайёр маҳсулотларни ўзаро етказиб бериш ҳисобига қарий 1 миллиард долларга етди. 2028 йилга келиб, ўзаро савдонини 2 миллиард долларга етказиш имкониятлари қўриб қилинмоқда. Бутунги кунда икки мамлакат пойтахтлари ўртасида авиарейслар, автобус ва поезд қатновлари йўлга қўйилган. Юк ташиш ҳажми жадал ўсиб бормоқда.

Кун тартибиди соҳалар ва тармоқлар ривожини

Март ойида Президентимиз иштирокида Хоразм, Сирдарё, Қашқадарё ва Наманган вилоятларида амалга оширилган ислохотлар натижасидан ва келгуси устувор вазифалар юзасидан йиғилишлар бўлиб ўтди. Шунингдек, давлатимиз раҳбари Тошкент шаҳри ва вилоятида амалга оширилган бунёдкорлик ишларини кўздан кечириб, муҳим лойиҳаларини ишга тушириш маросимларида иштирок этди. Хусусан, 16 март кунини Олмалик кон-металлургия комбинати фаолияти, 24 март кунини Янги Тошкентда қад рўстлаётган қатор йирик объектлар билан танишди.

Бундан ташқари, мамлакатимиз етакчиси транспорт инфратузилмасини модернизация қилишга қаратилган йирик лойиҳалар, қишлоқ ва сув хўжалиги учун муҳандис кадрлар тайёрлаш тизимини такомиллаштириш, кимё санаотидаги йирик инвестиция лойиҳаларини амалга ошириш, кибержиноятлар ва уюшган жиноятчиликка қарши курашиш ҳамда илгор технологияларини фойдаланиб содир этилаётган ҳуқуқбузарликларнинг олдини олиш самардорлигини ошириш масалаларига бағишланган тақдирот қилинди.

Президентимизга нефть ва газ соҳасида белгиланган вазифалар ижросининг ҳолати, нефть-газ тармоғида қазиб чиқариш ҳажминини барқарорлаштириш ва янги захираларни ўзлаштириш бўйича чора-тадбирлар ижроси юзасидан ҳисоботлар берилди. Давлатимиз раҳбари раислигида аҳоли мувожаатлари билан ишлаш тизимини такомиллаштириш, Халқ қабулхоналари фаолиятини янги босқичга олиб чиқиш ва жамоатчилик фикрини чуқур таҳлил қилиш, фармацевтика тармоғида ишлаб чиқаришни кенгайтириш ҳамда соҳага илгор технологияларини жорий этишни жадаллаштириш масалаларига бағишланган видеоселектор йиғилишлари ҳам бўлиб ўтди.

Шунингдек, давлатимиз раҳбари март ойининг сўнги кунини мамлакатимизга расмий ташриф билан келган Қозғистон Республикаси ташқи ишлар вазири Ермек Кошербоевни қабул қилди.

ФАКТ. Давлатимиз раҳбари Олмалик кон-металлургия комбинатида 3-мис бойитиш фабрикасини ишга тушириш маросимида иштирок этди. Фабрика йилга 60 миллион тонна маъданни қайта ишлаб, 900 минг тоннага янги мис концентрати ишлаб чиқариш қуввати билан нафақат Марказий Осиёдаги энг йирик мис ишлаб чиқарувчи мажмуалардан бири, балки дунёдаги йирик бойитиш фабрикалари сирасига кирди.

2026 йил 2 апрель, 63-сон

Берилаётган имтиёзлардан ХАБАРДОРМИСИЗ?

Экологик хавфсизлик ҳақида гап борганида асосий муаммолардан бири сифатида транспорт воситаларидан чиқадиган захарли газлар тилга олинади. Агар битта эскирган автомобилдан чиқадиган тугун ҳавони қанчалик ифлослантириши, атрофдагиларнинг нафасини бўғишини ҳисобга олсак, минглаб шундай транспорт воситасининг атроф-муҳитга етказадиган зарарини чамалаш қийин эмас. Бугун мамлакатимизда ушбу масалага жиддий эътибор қаратилиб, “экологик транспорт” тизимига ўтилаётгани боиси шунда.

Аввалаги экология ва инсон саломатлиги учун салбий таъсирга эга бўлган, таркибидagi зарарли моддалар сабаб ҳавони жиддий ифлослантириши айtilган А1-80 бензиндан воз кечилди. 2025 йилнинг сентябрь ойидан юртимизда ушбу турдаги бензинни ишлаб чиқариш тўхатилиб, 1 декабрдан сотувиға тўлиқ чек қўйилди.

2026 йил 1 январдан бошлаб эса барча автотранспорт воситаларини экологик тоифа ва синфларга ажратиш ҳамда улар асосида экостикерлар бериш тартиби белгиланди. Яъни тегишли диагностика текширувларидан сўнг транспорт воситасига унинг экологик тоифасини тасдиқловчи электрон маълумотларни ўз ичига олган махсус ёрлиқ ёпиштирилмоқда. Бу оддий қўроз эмас, ҳар бир стикернинг ранги у ёпиштирилган автомобилнинг экология учун қанчалик хавфсиз эканини билдириб туради. Қолаверса, автомобилни бир йилда бир марта диагностика текширувидан ўтказиш орқали унга тегишли тоифадаги сти-

ЭНДИ ЭЛЕКТРОМОБИЛЬ ОЛИШ ОСОНЛАШАДИ

кер берилгач, унинг худудларда ҳаракатланиши ҳам шу асосда белгиланади.

Бу шаҳар шaroитида эскирган, техник талабларга жавоб бермайдиган, атроф-муҳит учун зарарли таъсирга эга автомобиллардан бирин-кетин воз кечилса қаратилган ҳаракатларнинг бир қисмидир. Шу боис, жорий йил 1 февралдан бошлаб яна бир муҳим чора белгиланди. Яъни юртимизда ишлаб чиқарилганга 50 йил ва ундан кўп бўлган автомобиллардан фойдаланиш ҳамда уларни қайта рўйхатдан ўтказиш тегишли қарор билан тақиқланди. Антиквар автомобиллар учун эса алоҳида серияли давлат рақам белгилари жорий этилди.

Аммо “экологик транспорт” тизимининг асосий мақсади инсон саломатлиги ва атроф-муҳитга зарар келтирадиган эски автомобиллардан воз кечилганига иборат эмас, балки уларни экологик тоза транспорт воситаларига алмаштириш, шаҳар шaroитида электромобиллардан фойдаланишни рағбатлантиришга қаратилган.

Бундан бир неча йил илгари бу ҳақида гапирилса, ўринсиз кўринарди. Чунки юртимизга электромобилларни олиб кириш ва фойдаланиш кўрсаткичи ниҳоятда кам бўлган. Қолаверса, ушбу турдаги автомобиллар ҳам амалиётда синонимиздан ўтиб, ишончимизга кирмаганди ҳали. Бугун эса талабга яраша таклиф етарли, маҳаллий асосларда электромобилларнинг ҳар қандай турини топиш мумкин. Одамлар орасида ҳам бундай автомобиллар яхшигина оммалашди.

Маълумотларга кўра, 2025 йилда Ўзбекистонга 57 мингта яқин электромобиль

Шу боис, Ўзбекистонда электромобиллар инфратузими яхшилаш ва “яшил транспорт”ни рағбатлантириш бўйича янги чора-тадбирлар кўриляпти. Президентимизнинг тегишли фармони билан қабул қилинган 2026 йилги давлат дастурида бу борадаги аниқ вазифалар кўрсатилган. Унда имтиёзли автокредитлар, субсидиялар ва солиқ чегирилари билан транспорт воситаларига такси қиладиганлар учун энгилликлар, қувватлаш станцияларидаги тарифларни пасайтириш каби ислохотларни амалга ошириш муддатларига кўрсатиб берилган.

Давлат дастури амалда

Йўларда электромобиллар кўпайиши учун одамларнинг уни сотиб олишга бўлган тўлов қобилиятини рағбатлантириш лозим. Чунки электр токида ҳаракатланадиган автомобилларнинг нархи арзон эмас. Аксарияти хориждан импорт қилингани боис, божхона тўловлари сабаб нисбатан қиммат баҳоланади.

16 фоизли АВТОКРЕДИТ

Шу боис, мамлакатимизда электромобилларни сотиб олиш ва улардан фойдаланишда одамларга энгиллик яратиш мақсадида янги имтиёзлар жорий этилмоқда. Асосий ҳаракат имтиёзли автокредитлаш механизмини йўлга қўйишга қаратилган. Бунда электромобиль сотиб олиш учун кредитлар ставкаси йиллик 16 фоизга даражада белгиланиш кўзда тутилган. Фоиз ставкасининг белгиланган

чегарадан ошган қисми давлат бюджети маблағлари ҳисобидан тижорат банклариға компенсация қилинади.

Агар ўтган йилги маълумотларга кўра, мамлакатимизда автокредитлар бўйича ўртача ставка 24,1 фоизни ташкил этганини ҳисобга олсак, электромобиллар учун белгиланаётган 16 фоизли ставка каттагина имтиёзdir. Ушбу механизм шу йил

Шунинг учун ҳозир такси хизматларида электромобиллардан фойдаланиш оммалашиб борапти. Арзон сарф-харажат кўпроқ даромад қилиш имкониятини беради. Қолаверса, буюртмачиларнинг ўзи ҳам кўпроқ электр токида ҳаракатланадиган автомобилларни чақираётгани кузатилмоқда. Бу ушбу турдаги транспорт воситаларининг энгил, шовкинсиз ҳаракатланиши, машина салонидан бензин ҳиди келиб турмаслиги, ўзидан зарарли тугун чиқариб, ойнани ёпиб ўтиришга мажбур қилмаслиги каби омиллар билан боғлиқ бўлса керак. Ҳар ҳолда юртдошларимиз электробўсларга ҳам, электромобилларга ҳам анча ўрганди. Демак, талабга яраша таклифни ошириш керак.

Ўтган йили бир танишим ўзини ўзи банд қилган фуқаро сифатида рўйхатдан ўтиб, таксичилик фаолияти билан шуғулланиш ҳақидаги маълумотларни қўриқиб, янги таксичилик лицензиясини олиш зарурлиги ва унинг харажати нари-бериси билан 700 миң сўмдан ошшини оғриниб айтди. Аммо бир муддат ўтгач, лицензияни мутлақо текин олганини қувониб гапирди. Гап шундаки, танишим электромобиль бошқарарди ва бу турдаги транспорт воситалари эгаларига лицензия олиш бепул экан.

Сал оддироқ ўзим ҳам электромобилнинг давлат рақам белгисини алмаштирганимда, рўйхатдан ўтиш жараёни учун талаб этиладиган харажатлар еқилгида ҳаракатланадиган автомобилларга нисбатан икки баробар арзон эканини қўриб ҳайрон қолгандим. Ушунда мамлакатимизда “экологик транспорт” тизимини рағбатлантириш алақачон амалда кўрилмаётгани, фақат бу ҳақида кўпчилик белгиланган ҳақида ўйлагандим.

Давлат дастури билан бу имтиёз янада кенгайтирилмоқда. Жорий йилнинг 1 мартдан

электромобилларни қувватлантириш станциялари сонини 4 мингтага етказиш белгиланган. Ўтган йилнинг шу даври ҳолатида уларнинг сони 1399 та эди.

Бугунгача ушбу йўналишда иш бошлашни мақсад қилган тадбиркорларни кўпроқ ер мазали қийнаб келарди. Яъни шаҳар маркази, автомобиль серқатнов манзилларда ер нархи анча қиммат. Четрoқ жойларда эса станциядан фойдаланувчилар сони кўп бўлмастлиги мумкин. Станциялар учун ер нархлари арзонлаштириш берилаётгани эса ишбилармонлар учун аниқ мудоао бўлади.

Зарядлаш станциялари бўйича имтиёз ва қўллаб-қувватлов фақатгина тадбиркорлар учун эмас. Аҳолиға ҳам бу борада яхшигина имтиёзлар белгиланган. Яъни автомобиль эгалари учун электр қувватлантириш харажатларини субсидиялаш ва бюджетдан компенсация қилинадиган имтиёзли кредитлар ажратиш чоралари кўрилади. Масалан, энди электромобилларни қувватлаш станцияларида қувватлаш вақтида 1 киловатт-соат электр энергияси нархининг 300 сўмдан ошган қисми давлат бюджети ҳисобидан қоплаб берилади. Бугунги кунда тарифлар 1 киловатт-соат учун 1800 сўмдан 2200 сўмгача ўзгариб туради. Агар 1800 сўмлик тарифда ҳисобласак, электромобиль эгаси автомобильни қувватлаш учун 1 киловаттга 300 сўмдан тўлаган тақдирда қолган 1500 сўмини давлат қоплаб беради. Бу давлат тўловининг беш баробардан кўпрогини тўлаб беришни ўз зиммасига олапти дегани.

Бундай имтиёз электромобилдан фойдаланиш харажатларини янада арзонлаштиради. Аслида, ҳозир ҳам бу харажатлар еқилгида ҳаракатланадиган автотранспорт воситалариникидан анча арзон. Шахсан ўзим одатда электромобилни 130 миң сўмга тўла қувватлантириб, шу билан камда беш кун ҳаракатланишим ҳақида айтсам, кўпчилик ҳайратда қолади. Ҳисоблаганимда, бу бошқа автомобилларнинг харажати билан неча баробар камлиги кўрилади. Энди бунинг ҳам катта қисми давлат томонидан субсидия асосида қоплаб берилиши харажатларни янада камайтиради.

юртимизда кучга кирган янги механизм — электромобильда такси фаолияти билан шуғулланувчи ўзини ўзи банд қилган шахсларни рағбатлантириш шулардан яна бири. Энди кўзда тутилган қатор имтиёзлар сабаб электромобиль эгалари учун таксичилик қилиш янада осонлашиб, даромадини йўналишга айланади.

Аввало, электромобилларда такси хизмати кўрсатувчи ўзини ўзи банд қилган фуқаролар учун иктымoй солиқнинг белгиланган ставкасига 10 фоиз чегирма берилмоқда. Шунингдек, уларға давлат ташкилотлариға тегишли, жумладан, аэропортлар ва вокзаллар ҳудудидаги автопарклардан 30 дақиқа давомда бепул фойдаланишга рўхсат этилади. Қондабузарлик ва ИТХ содир этмасдан 1 миллион километр масофада такси хизмати кўрсатган фуқароларға эса “Табиат ҳимоячиси” кўрак нишон топширилади.

Шу тариқа 2026 йил якуниға қадар электромобилларда ишлайдиган таксичилар сонини 300 миң кишиға етказиш кўзда тутилган. Солиқ қўмитасининг февраль ойидаги маълумотларига кўра, таксопаркдаги электромобиллар улushi 1,9 фоизни (12,1 миңта) ташкил этади. Демак, илги охиригача уларнинг сонини 25 баравар ошириш керак.

Бу аҳоли бандлигини таъминлаш ва даромадларини оширишга ҳам хизмат қилади. Қолаверса, юртимиз кўчаларида электромобиллар сони ортиши ҳисобига атмосфера ифлосланиши 7 фоиз камайиши кутилмоқда.

Ирода ТОШМАТОВА,
“Янги Ўзбекистон” муҳбири

Президентимиз раҳбарлигида шу йил 4 февраль куни Фарғона вилоятини ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш бўйича устувор вазифалар юзасига бағишланган йилги илтифат қилинди. Унда ўтган йили бажарилган ишлар сарҳисоб қилинди ҳамда жорий йил аҳоли манфаати, фаровонлиги йўлида амалга оширилмадиган устувор вазифалар белгилаб берилди. **Жумладан, Тошкент шаҳри ва Самарқанд вилояти тажрибаси асосида “Фарғона инвест компанияси” акциядорлик жамияти ташкил этилади. У орқали давлат иштирокини босқичма-босқич камайтириш, хусусий капитални кенг жалб қилиш ва активларни профессионал бошқариш механизми йўлга қўйилади.**

Вилоятта халқаро молия бозорларида ишонч ортиб бормоқда. “Standard & Poor’s” халқаро рейтинг агентлиги Фарғона вилоятиға “BB – барқарор” рейтингини берди. Ҳозир “Moody’s” агентлиги билан ҳам худудий рейтингни белгилаш бўйича амалий ишлар давом эттирилмоқда. Худудда ижтимоий-иқтисодий ва тадбиркорлик фаолияти учун замин ҳозирлаш мақсадида халқаро молия институтларидан 300-500 миллион АҚШ

ФАРҒОНА ХАЛҚАРО РЕЙТИНГЛАРДА ЭЪТИРОФ ЭТИЛДИ

Фаровонлик харитаси

доллари миқдоридан кредит жалб қилинади. Бу маблағ ҳисобидан 222 та ижтимоий объект таъмирланади, 25 та кичик саноат ҳамда 50 та янги махсус саноат зонаси учун инфра-тузилмалар қурилиб, умумий қиймати 378,3 миллион долларлик истикболли лойиҳалар амалга оширилади.

Барқарор ўсиш суръатини таъминлаш орқали 2030 йилға бориб, вилоят ялпи худудий махсулоти ҳажминини 15 миллиард долларга етказиш режалаштирилган. Жорий йилнинг ўзида ушбу кўрсаткич 10 миллиард доллардан оширилиб, инвестициялар ҳажми 4,2 миллиард, экспорт қиймати эса 1,6 миллиард долларга етказилади.

Камбағалликка қарши “лоийҳавий ёндашув” асосида вилоятда аҳоли бандлигини таъминлаш ва камбағалликни қисқартириш 2026 йилдаги энг муҳим йўналишлардан бири сифатида белгилаб берилди. Бунда ижтимоий ёрдам билан чекланиб қолмай, ҳар бир оила учун алоҳида даромад харитасини ишлаб чиқиш, касб-хунар, мулк, томорқа, кредит ва бозорға чиқиш орқали барқарор даромад манбалари яратилмоқда. Фарғона, Марғилон, Қўқон, Қувасой шаҳарлари, Учкўприк, Бувайда, Кува, Ўзбекистон, Ёзёвон туманлари ишсизлик ва камбағалликдан холи худудға айланттирилади. Ил якуниға қадар камбағаллик даражаси 2,7 фоизға туширилиб, ишсизлик 3,7 фоизгача камайтирилади.

Гулчехра ЖўРАЕВА,
Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутаты

“Янги Ўзбекистон қиёфаси” лойиҳаси доирасида 30 та маҳаллага 150, камбағаллик даражаси юқори 110 маҳаллага эса 220 миллиард сўм ажратилди. Кўшимча равишда

маҳаллий бюджет ҳисобидан 110 миллиард сўм йўналтирилади. Ҳар бир маҳалла бўйича “солиштирма устунликлар” аниқланиб, ажратилган маблағдан энг самарали йўналишларда фойдаланилади. Кува тумани “Қақир” маҳалла фуқаролар йиғинида аҳоли фаровонлиги, худудлар ободлиги йўлида амалга оширилган тажриба бунга аққол мисол бўла олади. Бу ерда давлат ажратган 7 миллиард сўмга жавобан маҳаллий тадбиркорлар 70 миллиард сўмдан ортик инвестиция киритди.

Айниқса, махсус саноат зоналари қурилиши учун 1077 текстар ер ажратилганини фарғоналик тадбиркорлар катта миннатдорлик билан қабул қилди. Бу қулайлик вилоят саноати салохиятини кескин ошириш, импорт ўрнини босувчи ва экспортбop махсулотлар ишлаб чиқариши учун кенг имкониятлар олади.

Жорий йилнинг ўзида 1424 лойиҳа ишга туширилиб, 4,2 миллиард доллар инвестиция ўзлаштирилди ҳамда 52 миңта янги иш ўрни очилди. Бу ўтган йилға нисбатан 1,1 баробар кўп демакдир.

Тошлоқ туманида Хитой сармоясига асосида “Farg’ona metallurgiya zavodi” қўшма корхонасида 120 миллион долларлик поли-

мер қопламали рухланган пўлат рулонлар ишлаб чиқариш лойиҳасига амалга оширилмоқда. Қўқон шаҳрида АҚШнинг “Biologic International” компанияси билан ҳамкорликда қишлоқ хўжалиги чиқиндиларини қайта ишлаш бўйича 450 миллион долларлик лойиҳа ишга туширилади.

Вилоятнинг экспорт салоҳиятини янги босқичға кўтариш, экспорт ҳажминини 1,6 миллиард долларға етказиш режалаштирилган. Бу ўтган йилға нисбатан 1,3 баробар ўсишни таъминлайди. Саноат йўналишида 317 корхонанинг махсулотлари ташки бозорларға чиқарилиб, саноат экспорти қиймати 830 миллион долларға етказилади. Хусусан, Хитой бозорига чиқиш бўйича аниқ инфратузилма ва логистика заنجирлари яратилиб, қишлоқ хўжалиги махсулотлари экспорти 4 баробар оширилди. Қурилиш ва инфратузилма соҳасида 204 кўп қаватли уй-жой қурилиб, 10 миң 957 хонадон аҳолиға топширилади. Шунингдек, 839 километр автомобиль йўли таъмирланади, электр, газ, ичимлик ва оқова сув тармоқларини реконструкция қилинади. Жамоат транспортини ривожлантириш доирасида 125 та янги автобус харид қилиниб, янги йўналишлар очилди. “Яшил” иқтисодийёт тамойили асосида 4272 та объектға қуёш панели ўрнатилиб, 42,4 миллион киловатт-соат муқобил электр энергияси ишлаб чиқарилади.

Вилоятнинг экспорт салоҳиятини янги босқичға кўтариш, экспорт ҳажминини 1,6 миллиард долларға етказиш режалаштирилган. Бу ўтган йилға нисбатан 1,3 баробар ўсишни таъминлайди. Саноат йўналишида 317 корхонанинг махсулотлари ташки бозорларға чиқарилиб, саноат экспорти қиймати 830 миллион долларға етказилади. Хусусан, Хитой бозорига чиқиш бўйича аниқ инфратузилма ва логистика заنجирлари яратилиб, қишлоқ хўжалиги махсулотлари экспорти 4 баробар оширилди. Қурилиш ва инфратузилма соҳасида 204 кўп қаватли уй-жой қурилиб, 10 миң 957 хонадон аҳолиға топширилади. Шунингдек, 839 километр автомобиль йўли таъмирланади, электр, газ, ичимлик ва оқова сув тармоқларини реконструкция қилинади. Жамоат транспортини ривожлантириш доирасида 125 та янги автобус харид қилиниб, янги йўналишлар очилди. “Яшил” иқтисодийёт тамойили асосида 4272 та объектға қуёш панели ўрнатилиб, 42,4 миллион киловатт-соат муқобил электр энергияси ишлаб чиқарилади.

Юқсалиш палласи

ИЛМ-ФАН ВА ИШЛАБ ЧИҚАРИШ ИНТЕГРАЦИЯСИ

МАМЛАКАТИМИЗ ИНДУСТРИАЛ САЛОҲИЯТИНИ МУСТАҲКАМЛАШГА ХИЗМАТ ҚИЛАДИ

Янги Ўзбекистон тараққиётининг замонавий босқичида миллий иқтисодий тармоқларини модернизация қилиш, саноатни юқори кўшилган қийматли маҳсулотлар ишлаб чиқаришга йўналтириш ҳамда глобал рақобат муҳитига мослаштириш устувор вазифалардан бири этиб белгиланган. Бу жараён муҳандис-техник кадрларга эҳтиёжни сифат жиҳатидан янги босқичга олиб чиқмоқда. Айниқса, тоғ-кон металлургия саноатида кенг қўламли инвестиция лойиҳалари амалга ошириладигани мазкур эҳтиёжнинг амалий ҳосиласидир.

Ўткир ХОЛИҚУЛОВ, Олмалиқ давлат техника институти ректори, техника фанлари доктори

Айни пайтда 200 га яқин талаба дуал таълим дастурлари доирасида саноат корхоналарида амалий тайёргарликдан ўтмоқда. Олмалиқ кон-металлургия комбинатининг Мис эритиш заводи, Қалмоққир кон бошқармаси, 2-мис бойитиш фабрикаси, Марказий таъмирлаш механика заводи сингари бир неча корхонасида металлургия, кончилик иши, кончилик электр механикаси, машинасозлик технологияси каби қатор йўналишларда дуал таълим дастурлари асосида амалий машғулотлар ўтиляпти.

Институтнинг ишлаб чиқариш билан интеграцияси институционал даражада мустаҳкамланган. Йирик саноат корхоналарида кафедра филиаллари ташкил этилган таълим жараёнини бевосита ишлаб чиқариш ҳудудида амалга ошириш имконини бермоқда. Олмалиқ кон-металлургия комбинатининг йирик ишлаб чиқариш корхоналарида институт мутахассислик кафедраларининг 17 та филиали очилган. Бу эса талабаларнинг реал технология жараёнларида иштирок этиши, назарий билимларни амалиётда мустаҳкамлаши, ишлаб чиқариш интизоми, жамоада ишлаш ва касбий масъулият каби муҳим компетенцияларни шакллантиришида катта ўрин тутаяди.

Шунингдек, корхона мутахассисларининг таълим жараёнига фаол жалб этилиши ҳамда ўқув дастурларининг ишлаб чиқариш эҳтиёжларига мувофиқ мунтазам такомиллаштирилиши таълим сифатини оширишда муҳим омил бўлмоқда. Натижада битирувчиларнинг меҳнат бозоридagi рақобатбардорлиги сезиларли даражада ошишига эришилди. Айниқса, дуал таълим тизими замонавий саноат тараққиёти талабларига тўлиқ жавоб берадиган, амалий кўникмаларга эга ва рақобатбардор муҳандис кадрлар тайёрлашда қўл келатди. Мазкур тизимни янада ривожлантириш, таълим ва ишлаб чиқариш ўртасидаги интеграцияни чуқурлаштириш эса, шубҳасиз, мамлакатимиз индустриал салоҳиятини мустаҳкамлашга хизмат қилади.

Машғулотларга ажратилган. Бу эса талабаларга бевосита ишлаб чиқариш муҳитида билим ва кўникмаларни мустаҳкамлаш имконини бермоқда.

Жумладан, Олмалиқ кон-металлургия комбинатига 3-мис бойитиш фабрикасининг ишга туширилиши мамлакат саноат салоҳиятини янада юқсальтиришга хизмат қилувчи муҳим стратегик лойиҳа сифатида боҳоланмоқда. Чунки бундай йирик саноат объектларининг ишга туширилиши иқтисодий ўсишни таъминлаш, янги иш ўринлари очиб ва аҳоли фаровонлигини оширишда муҳим омилдир.

Замонавий мажмуа ишга туширилиши натижасида мис концентрати ишлаб чиқариш ҳажми кунлик 2400 тоннадан 5000 тоннага етказилади, 6000 дан ортиқ янги иш ўрни очилади. Энг муҳими, ишлаб чиқариш жараёнига АҚШ, Германия, Россия, Хитой ва Финляндиянинг илгор технологиялари жорий қилинапти. Улар тўлиқ рақамлаштирилиб, сунъий интеллект асосида бошқариладиган тизимга уланмоқда.

Шунингдек, "Ешлик-1" ва "Қалмоққир" конларидаги йирик ҳомашё захираларидан самарали фойдаланиш, илгор технологияларини жорий этиш ҳамда ишлаб чиқариш жараёнини рақамлаштириш соҳада юқори малакали муҳандис кадрларга талабни кучайтирмоқда. Бу, ўз навбатида, таълим тизимини ишлаб чиқариш билан узвий боғлаш заруратини юзага келтирди. Шу нуқтага назардан, Олмалиқ давлат техника институтида таълим жараёни дуал таълим тамойиллари асосида ташкил этилган бўлиб, ўқув юкламасининг 40 фоизи назарий, 60 фоизи эса амалий

Иқтидорли ёшлар — юрт таянчи

АҚҲЛИ

ХАВФСИЗЛИК ТИЗИМИ

12 Ёшли БЕҲРЎЗНИНГ ИХТИРОСИ ИС ГАЗИДАН ОГОҲЛАНТИРАДИ

Ҳар бир инсоннинг болалиги ўзига хос кечади. Кимдир кўпроқ спорт билан шуғулланади, кимдир санъат оламида илҳом излайди, яна кимдир виртуал ўйинлар дунёсига шўнғийди ва ҳоказо. 10-12 ёшли аксарият болалар учун бу давр қизиқishлар ва озулар палласи, масъулият ҳақида жиддий ўйлаш эса ҳали эртадек туюлади.

Бироқ бутун мамлакатимизда таълим соҳасига қаратилган юксак эътибор, айниқса, аниқ фанлар, робототехника ва замонавий технологиялар йўналишидаги ислохотлар самараси ўлароқ, шундай ёшлар камол топтоқдаки, улар нафақат орзу қилади, балки жамият учун фойдали гоёлар устида изланишга ҳам бел боғлаган.

12 ёшли Беҳрўз Маҳмудов ана шундай интилувчан ёшлардан. У Зарбдор туманидаги 9-мактабнинг 6-синфида ўқийди, ҳафтада уч кун Жиззах шаҳридаги робототехника тўғрисида қатнашади. Изланувчанлиги, техник тафаккури ва янгиликка чанқоқлиги билан тенгдошларидан ажралиб туради. Атиги етти ой мобайнида робототехника тўғрисида тахсил олиб, қисқа вақт ичда амалий аҳамиятга эга лойиҳа устида ишлашга ва уни муваффақиятли ҳимоя қилишга эришди.

— Биз дарс жараёнида болаларга нафақат механизм ясашни, балки муаммони кўра билиши ҳам ўргатамиз, — дейди устози Сардор Исроилов. — Чунки ҳақиқий иختиро эҳтиёждан туғилади. Шаҳримизда ис газиси сабаб ҳалок бўлган ёш йигит фожияси мени чуқур ўйга солди. Шу воқеадан сўнг ўқувчиларимга мана шундай ҳолатларда инсон ҳаётини асрашга хизмат қиладиган огоҳлантирувчи қурилма яратиш устида ўйлаб кўришларини сўрадим.

Ана шу топириқ Беҳрўзнинг қалбида масъулият ҳиссини уйғотди. У муаммони

ўрганди, тажрибалар қилди, турли вариантларни синаб кўрди ва, ниҳоят, самарали ишлайдиган қурилма яратишга муваффақ бўлди. Ушбу қурилма "Ақлли хавфсизлик тизими" деб номланди. Унинг бу қурилмаси "Instagram" ижтимоий тармоғидаги дунё бўйича технология янгиликларини улашиб борувчи 14 миллион обуначига эга бўлган Wealth, шунингдек, Туркия, Испания, Хиндистон, Индонезия ва Саудия Арабистонида ижод қиладиган техноблогларнинг Volkanu7, Oplayemeu, Future.explanation, Gtid.news, Luxuryweb саҳифаларига жойланди ва бирдан машҳурликка эришди. Мамлакатимиздан ташқари турли давлатлардан иختирочилар, ОАВ ходимлари ҳам қизиқиш билдирмоқда. Ҳозир ушбу қурилmani янада мукамаллаштириб, патент олишига ҳақиқий қилинапти.

Беҳрўз учун робототехника шунчаки қизиқарли машғулот ёки дарсдан ташқари фаолият эмас. Айтишича, технология инсон ҳаётини асраш ва енгиллаштиришга хизмат қилгандагина ҳақиқий қийматга эга бўлади. Шу гоа уни муҳим ва долзарб муаммо — ис газиси хавфига қарши курашишга ундади.

Ёш иختирочи яратган қурилма хонадонга ўрнатилган ва маншй газ сизиб чиқиши ёки ис газиси миқдори меъёрдан ошган ҳолатни аниқлаб, дарҳол овозли сигнал орқали огоҳлантиради. Содда тузилишга эга қурилма арзон ва оммабоп бўлиши билан ҳам аҳамиятли. Энг муҳими, у биргина огоҳлантириш орқали инсон ҳаётини сақлаб қолиши мумкин.

— Устозимнинг ис газининг фожияли оқибатлари ҳақидаги ҳаётини ҳикоялари менга қаттиқ таъсир қилди, — дейди Беҳрўз. — Шу сабаб унинг ечимини излашга тушдим. Бу қурилма бир вақтнинг ўзида бир неча амалиётни бажаради. Унда ақлли калит бор, газни сезган ҳолатда баланд овозда хабар беради ва барча электр жиҳозларини блоклайди. Ҳозир қурилmani янада мукамаллаштириб, газ сизиб чиққанда эшик-деризаларнинг автомат тарзда очилиши ва хонадон эгаларига СМС хабарнома юбориш устида ишлаяман. Қурилmani мукамаллаштириб, патент олганимдан сўнг автомобиллар тезлиги меъёрдан ошмаслигини назорат қилувчи ускуна яратмоқчиман.

Бутун Беҳрўз кичик дарсхонада тажриба ўтказаятган бўлса, эртага юртимиз тараққиётга хизмат қиладиган йирик иختиролар муаллифига айланиши ҳеч гап эмас. Чунки катта кашфиётлар одатда эгза ниятдан бошланади.

Энг муҳими, унинг иختироси бизга бир ҳақиқатни эслатади — фожияларга қарши фақат эҳтиёт чоралари билан эмас, балки онгли ёшлар, ақл ва меҳр билан йўғрилган гоёлар орқали курашилади. Агар ҳар бир ёш ўз билимини ва иқтидорини инсон манфаатига бағишласа, қўлаб кўнглисиз ҳодисаларнинг олдини олиш мумкин. Зеро, инсон ҳаётиндан азиз неъмат йўқ. Уни асрашга бел боғлаган ёшлар эса юртимизнинг энг катта бойлигидир.

Бутун замонавий касбларнинг аксарияти ахборот технологиялари билан chambarchас боғлиқ. Дастурлаш, робототехника, сунъий интеллект ва муҳандислик каби йўналтирилган нафақат келажакда талаб юқори соҳалар, балки бую тафаккурини шакллантирадиган муҳим воситадир. Бундай машғулотлар орқали ўқувчи мангидий фикрлашни, муаммони таҳлил қилиш, сабаб-оқибат боғлиқлигини аниқлаш ва мустақил қарор қабул қилиши ўрганади.

Жиззахда бутун яратилган ихчам қурилма балки эртага юртимиз, жаҳон бўйлаб қўлланилар. Кичик устaxonда бошланган гоа эртанги катта инновацион лойиҳаларга айланиши мумкин. Чунки янги Ўзбекистон шароитида билимга, изланишга ва янгиликка интилиш қўлаб-қувватланмоқда.

Энг муҳими, бундай ютуқлар ёшларни аниқлаб, дарҳол овозли сигнал орқали огоҳлантиради. Содда тузилишга эга қурилма арзон ва оммабоп бўлиши билан ҳам аҳамиятли. Энг муҳими, у биргина огоҳлантириш орқали инсон ҳаётини сақлаб қолиши мумкин.

Фарҳод НЕЪМАТОВ, "Янги Ўзбекистон" муҳбири

ЗАМОНАВИЙ ТАЪЛИМ ПАРАДИГМАСИ

ОЛДИМИЗГА ЖИДДИЙ САВОЛЛАР ҚЎЙМОҚДА

Нуқтаи назар

Икромжон РАҲИМОВ, Низомий номидаги Ўзбекистон миллий педагогика университети ўқув-услубий бошқармаси бошлиғи ўринбосари

Эскириши ва янги компетенцияларга эҳтиёж кескин ортаётгани билан изоҳланмоқда.

Кейинги даврда йирик технология компаниялари ички ёллаш сиёсатини кескин ўзгартири бошлади. Улар орасида Google ва IBM каби йирик корпорациялар ҳам бор. Бу ўзгаришлар асосан номзодларнинг дипломи ўрнига амалий кўникмалар, мустақил ўрганиш қобилияти, мураккаб вазиятларда ечим топиш салоҳияти чиққанида акс этди. Мазкур ҳолат бутун глобал тенденцияга айланиб улгурган ва у касбларнинг тез алмашинуви, мавжуд кўникмаларнинг қисқа муддатда

гарувчан муҳитга тайёрлашдан кўра мавжуд билимларни етказишга қаратилган шаклда қолмоқда. Шу тафовут аста-секин чуқурлашиб бораётган бир пайтда таълимнинг асл вазифаси ҳақида қайта ўйлаб кўриш зарурати вуҷудга келади.

Бутун меҳнат бозорида узлуксиз силжишлар, ўзгаришлар ҳукмрон. Бир вақтлар аниқ чегараларга эга бўлган касблар аста-секин шаклан янгиланаяпти, уларнинг ўрнида эса турли кўникмалар кесимида таркиб топаётган янги фаолият турлари пайдо бўлмоқда. Сунъий интеллект айнан шу жараёнинг марказида турибди. У инсон бажариб келган кўп қўлаб вазифаларини ўз зиммасига олди. Шу билан бирга, меҳнат бозорига ўзига хос янги бўшлиқ яратди. Энди масала нимани бажариш эмас, қай тарзда бажариш устида кечмоқда. Стандарт вазифалар қадрсизланиб борар экан, ноаниқ вазиятларда ҳаракатлана олиш қобилияти асосий мезонга айланди.

Меҳнат бозори шу тарзда инсондан мослашувчанликни, фикр доирасининг кенглигини талаб қилмоқда. Ҳар бир янги вазият олдинги тажрибани такрорлашни эмас, балки уни қайта талқин қилишни талаб этадиган давр бу. Шу бонис, ижодий фикрлаш, танқидий таҳлил, мураккаб муаммоларни бир неча призмадан кўра олиш қобилияти ҳозир, айниқса, қадрланади. Янги ижтимоий воқелик шундай шаклланмоқдаки, у ерда аниқликдан кўра ноаниқлик устун, тайёр йўлдан кўра изланиш муҳимроқ, якуний натижага

караганда жараёнинг ўзи аҳамиятлроқ. Шу йўсинда таълимнинг эски модели тобора кўпроқ саволларга сабаб бўлаётган бўлса, янги модель ҳали тўлиқ шаклланиб улгурмай, унинг контурлари аста-секин кўзга ташланиб қолди.

Мана шуларнинг барчасини назарда тутган ҳолда халқаро тажрибалар, хусусан, иқтисодий ҳамкорлик ва тараққиётга онд илгор ёндашувлар таълимни компетенциявий асосда қайта қуриш зарурлигини кўрсатмоқда. Бунда таълим жараёни

фақат билим бериш билан чекланмасдан, унга шахсининг кўникмалари, қадриятлари ва ижтимоий масъулиятини шакллантиришга қаратилган комплекс тизим сифатида қаралади. Ушбу замонавий таълим парадигмасида "ўқувчи фаолиги" (student agency) тушунчаси марказий ўринни эгаллайди. Унга кўра, таълим олувчи пассив ахборот қабул қилувчи эмас, аксинча, ўз ҳаёти ва қарорлари учун масъул фаол субъект ўлароқ намоён бўлади.

Педагогнинг роли ҳам тубдан ўзгармоқда. Энди ўқитувчи анъанавий маънода билим етказувчи бўлибгина қолмай, таълим жараёнини ташкил этувчи, йўл кўрсатувчи ва шахсий ривожланишни рағбатлантирувчи фасилитатор, яъни том маънода йўналтирувчи вазифасини ҳам ўташи лозим. Рақамли ва технологик саводхонликни сингдириш, ижодий ва танқидий фикрлашни рағбатлантириш, "lifelong learning" — умр бўйи ўрганиш кўникмасини шакллантириш каби вазифалар айнан педагог фаолияти орқали ҳаётга табиқ бўлади. У дарс жараёнини оддий ахборот бериш доирасидан чиқариб, ўқувчини мустақил изланишга, мураккаб муаммоларни ечишга ва асосли қарорлар қабул қилишга йўналтиради, шу орқали ижтимоий-иқтисодий барқарорликка хизмат қилувчи компетенциялар табиий равишда шаклланади.

Демак, сунъий интеллект ривож шариоитида таълим тизимида фақат технологик янгиланиш билан чекланиб қолиш етарли эмас. Асосий эътибор инсоннинг маънавий-ахлоқий ривож, ҳаёт мазмунини аниқлаш ва жамиятдаги ўзини белгилай олиш қобилиятига қаратилиши лозим. Замонавий таълим сиёсати ва амалиёт тайёр билим бериш моделидан воз кечиб, янги билим яратма оладиган инсонларни тарбиялашга йўналтирилиши зарур. Ана шундангина таълим тизими жадал ўзгарувчан дунё талабларига муносиб жавоб бера олади.

Ғаройиб суҳбатдош

“ЯШИЛ МАКОН”

умуммиллий лойиҳаси:

МАҚСАД — МУНТАЗАМЛИК

Кунлар исиб, анча жонланган табиат ўз тафтини инсонлар билан бўлишиш, уларнинг кўнглига илиқлик улашиш билан овера. Теваракка боқсангиз, ҳамма ҳаракатда: кимдир гул, кимдир дарахт кўчатини ерга қадаган, яна кимдир ер ағдариш билан банд, бошқа биров уруғ сепган... Айниқса, кўчат бозори жонланган, одамлар келиб, кучоқ-кучоқ кўчат кўтариб кетяпти. Ташкилотлар, идоралар кўчатчилик хўжаликлари билан шартнома тузиб, ёппасига катта-катта майдонларда боғ ва экинзорлар барпо қилишга киришган.

Қатордан қолмай деб, дам олиш кунлари олма, шафтоли ва гилос ниҳолларини келтириб, экишга ҳозирлик кўра бошладим. Ерни чуқур қилиб қовлаётсам, қўшимиз Болтавий ака ўтиб қолди. У миришкорлик ҳадисини олган. Уйи ва кўчаси турли экин ва ўсимликлардан боғ бўлиб кетган. Ишимни бир оз кузатиб, ёнимга келгач, кўчатларни кўлига олди.

— Мана бу олмангиз ёввойироқ нави шекли, гилос эса дустга ўхшапти. Шафтоли ҳам яхши экан. Ниҳолларни пала-партиш экиб бўлмайди. Булар тез ўсиши ва серҳосил бўлиши учун шох ва илдизига ишлов бериш керак. Парвариши ҳам кишидан ҳафса талаб қилади.

Билган барибир яхши экан. Болтавий ака менга кўчат экиш масаласида анча тушунча берди. Бу ишнинг шунча нозик жиҳати борлигини билмас эканман. Назаримда, ниҳолларни экиб бўлганидан кейин кўчатлар анча виқорли ва ерга муштаҳам ўрнашгандек бўлди. Демак, ҳар ишни билиб бажаришда ҳикमत кўп экан. Келажакда бу кўчатлар ўсиб, азим дарахтга айланиши, мўл ҳосил бериши, ундан барча бирдек баҳраманд бўлишини ўйладим, қилган ишимдан мамнулик икки-уч кундан буён мени тарқ этмаётгани ҳам рост.

Кунни кеча юртимиз аҳли ана бир хайрли ишга гувоҳ бўлди. Президентимиз “Яшил макон” умуммиллий лойиҳаси доирасида кўчат экиш тадбирида қатнашиб, Миллий дендрология боғини барпо этишга шарт берди. Давлатимиз раҳбари халқимиз азалдан Наврўз кунларида, онласида фарзанд тутилганда томоркасига, майдон ва хиёбонларга,

кенгайтириш, улардан самарали фойдаланиш ҳамда чўланишга қарши курашиш ишларини тизимли бажариш, шунингдек, мазкур йўналишларда ягона давлат сиёсатини юритиш ва мувофиқлаштириш мақсади жўшмоқда.

Сўнгги йилларда дунё миқёсида экологик муаммолар тобора долзарблишиб бормоқда. Иқлим ўзгариши, ҳавонинг ифлосланиши ва табиий ресурслардан нооқилона фойдаланиш инсоният келажигига жиддий хавф туғдиришмоқда. Бундай шароитда табиатни муҳофаза қилиш ва яшил ҳудудларни кенгайтиришга қаратилган ташаббуслар алоҳида аҳамият касб этади. “Яшил макон” умуммиллий лойиҳаси ана шундай муҳим экологик дастурлардан.

Бу ташаббус орқали мамлакат бўйлаб кенг кўламли дарахт экиш ишлари бажарилмоқда. Минглаб гектар ер майдонидан янги яшил ҳудудлар барпо этилмоқда. Бу жараён нафақат табиатни муҳофаза қилиш, балки аҳолининг ҳаёти сифатига ҳам ижобий таъсир кўрсатади.

Ўзбекистон Президентининг 2025 йил 30 майдаги “Яшил макон” умуммиллий лойиҳаси доирасида ҳамда ўрмонларни бошқариш тизимида ислохотларни изчил давом эттириш, яшил ҳудудларни кенгайтириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги фармони билан аниқ мақсад ва ташаббуслар белгилаб олинган.

Бундан ташқари, ўрмон ва яшил ҳудудларни кўпайтириш, чўланишга қарши курашиш агентлиги фаолиятининг устувор йўналишлари, шунингдек, ушбу йўналишда

“Экологик муаммоларни ҳал қилишда аҳолининг экологик маданияти ҳам катта аҳамиятга эга. Агар инсон табиатга эҳтиёткорона муносабатда бўлса, атроф-муҳитни муҳофаза қилиш осонлашади.

“Шамол ва қум-чанг бўронларининг зарарли таъсирини олдини олиш мақсадида 33 туманда 60 километрли “яшил белбоғ” ҳосил қилинди. Умуман, қисқа мuddатда республикада яшиллик даражаси 8 фоиздан 14,2 фоизга ошди.

Бундай ёндашув орқали 2030 йилгача барча туманлардаги маҳаллаларга янги Ўзбекистон қиёфасини олиб киришимиз”, деди мамлакат етакчиси.

Шунингдек, чанг-тўзонларнинг олдини олиш учун Сурхондарёда 10 минг гектарда “яшил макон” ва Сирдарёда 84 километрли “яшил девор” барпо этилиши, Қорақалпоғистон, Хоразм, Бухоро ва Навоийда жами 250 минг гектар, жумладан, Оролнинг қуриган тубида 115 минг гектар ерда дарахт ва буталар экилиши маълум қилинди.

Умуман, Мурожаатномада кўпгаб мени қувонтирадиган вазифалар тилга олинди ва улар ижросига алақачон киришилган. Масалан, корхоналарда экостандартларни жорий қилиш учун келгуси беш йилда камида 30 минг экология менежерига талаб пайдо бўлади. Шунинг учун 2026 йилда ҳар бир ҳудудда “яшил” техникумлар ташкил этилиб, дуал таълим асосида йилга 10 минг мутахассис тайёрлаш йўлга қўйилади. Ҳаво, сув ва тупроқ сифатини аниқлаш имконини берадиган комплекс лабораториялар ташкил этилади. Шаҳарларда табиий вентиляцияни кучайтиришга қаратилган тадқиқотлар ўтказилади. Умуман, экология соҳасига 2026 йилда 1 триллион 900 миллиард сўм йўналтирилади.

Яқинда, яъни 2026 йил 30 март кунини яна бир муҳим ҳужжат — Ўзбекистон Президентининг “Яшил макон” умуммиллий лойиҳаси самарадорлигини янада ошириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги фармони имзоланди. Унинг ижроси ҳам менинг гуллаб-яшнашимга хизмат қилади. Гап шундаки, 2028 йилга қадар Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳрида қўшимча равишда жами майдони 100 гектардан кам бўлмаган ботаника ва дендрология боғлари ташкил қилинади. Дендрология боғлари мақомига кўра ботаника боғларига тенглаштирилади.

Фармонда ботаника ва дендрология боғларини ташкил этиш мақсадида ажратиладиган ер майдонлари, истисно тариқасида, қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқариш нобудгарчилиги ўрнини қоплаш бўйича компенсация тўловларидан озод қилиниши белгилаб қўйилди. Ботаника ва дендрология боғларининг ер участкаларини хусусийлаштириш ёки бегоналаштириш, иккиламчи ижарага бериш, худудини қисқартириш қатъий тақиқланади.

— Демак, кечаги тадбир юқоридagi кенг қамровли ишларга янгича шиддат берар экан-да?

— Агар сўнгги беш йилдан буён “Яшил макон” умуммиллий лойиҳаси доирасида ҳар йили 200 миллион туп кўчат экиб келинаётгани, ўтган даврда 2000 гектардан зиёд

майдонда 942 та яшил боғ ва яшил жамоат парки, 47 та массивда “Янги Ўзбекистон боғлари” барпо этилганини эътиборга олсак, шундай бўлиши табиий.

Бундан ташқари, республиканинг тоғ, чўл ва адир ҳудудларида 256 минг гектар ўрмон ташкил қилинди. Оролнинг қуриган тубидаги 2 миллион гектар майдонда яшил қопламали ҳимоя ўрмонлари яратилди. Шамол ва қум-чанг бўронларининг зарарли таъсирини олдини олиш мақсадида 33 туманда 60 километрли “яшил белбоғ” ҳосил қилинди. Умуман, қисқа мuddатда республикада яшиллик даражаси 8 фоиздан 14,2 фоизга ошди.

— Мақсадлар мазмуни ҳақида нима дея оласан?

— Мақсадлар кўлами, айтганимдек, жуда кенг. Шаҳарларда саноат корхоналари, транспорт воситалари ва бошқа омилар ҳавонинг ифлосланишига сабаб бўлади. Бундай шароитда дарахтлар ва яшил ҳудудлар табиий филтёр вазифасини бажаради. Мутахассислар фикрича, бир донна дарахт йил давомида бир неча ўн килограммгача зарарли моддаларни ютиши мумкин. Шунинг учун шаҳарларда дарахтлар кўпайиши экологик муҳитни яхшилашда муҳим аҳамиятга эга.

Яшил боғлар ва парклар дам олиш, спорт билан шугулланиш ва табиат қўйинида вақт ўтказиш имконини яратяпти.

Дейлик, 2026 йил 1 январдан бошлаб “Яшил макон” умуммиллий лойиҳаси доирасида экилаётган дарахт ва бутта кўчатларининг кўқарувчанлиги, яшовчанлиги, касаллик ва зараркундаларга чидамчилигини оширишнинг мақсади кўрсаткичлари белги-

ланган. Масалан, давлат ўрмон хўжаликларида республика ҳудудининг иқлим шароитига мос дарахт турларининг замонавий селекция усулларида фойдаланиб, сифатли ва кафолатланган уруғларни етиштириш ҳажми 1,5 баравар оширилади. Уруғчилик лабораторияларида республика иқлим шароитига мос ўсимлик турларини оналик плантациялари ташкил қилинмоқда. Яна бир муҳим жиҳати, давлат ўрмон хўжаликлари етказиб бераётган кўчатлар ҳажмини 2 баравар ошириш вазифаси қўйилган.

Ташаббуслар тўғрисида ҳам айтиб кетай. “Яшил макон” умуммиллий лойиҳасини амалга оширишда жамоатчилик иштирокини кучайтириш, “Яшил макон” электрон платформасида очиқликни таъминлаш ва рақамлаштиришга қаратилган қатор механизмлар жорий қилиняпти. Кейингиси, лойиҳага давлат бюджетидан ажратиладиган маблағ ҳисобидан қилинадиган ишлар тўғрисидаги маълумотлар жамоатчиликка “ҳар бир тийин сарфланишини кузатиш” таъйинли асосида онлайн етказилиши назарда тутилган. Шу билан бирга, энди дарахт ва буталарни кесиш учун рухсатнома бериш юзасидан муро-

ди. Ҳар бир яшил боғ ва жамоат парки учун аҳоли ўзи танлаган, яшаш ҳудудларига яқин ва энг муҳими, сув таъминоти мавжуд жойлардан 1 гектаргача ер ажратилади.

— Булар, албатта, эзгулик йўлидаги саъй-ҳаракатлар. Ҳимоя механизмлари-чи, улар нималарни назарда тутаяди?

— Ўрмон фондида қирмайдиган дарахт ва буталарнинг қимматбахо навларини қонунга ҳилоф равишда кестан ёки йўқ қилган шахслар томонидан компенсация сифатида экилган дарахт ва бутта кўчатлари ҳисобини юритиш тизими жорий қилиняпти. Дарахтларни қонунга ҳилоф равишда кестан жисмоний ва юридик шахслар, ушбу ҳуқуқбузарликлар ҳамда улар юзасидан қўрилган чоралар бўйича “Яшил макон” электрон платформасига доимий равишда маълумотлар киритиб бориш ҳам белгиланган.

Эсласангиз, 2021 йил 2 ноябрь кунини Ўзбекистон Президенти ўтказган видеоселектор йиғилишида “Яшил макон” умуммиллий лойиҳасини амалга ошириш, мазкур лойиҳа доирасида йилга 200 миллион туп дарахт ва бутта кўчатини экиш белгиланган эди. Шундан буён ишлар юқори босқичга чиқди. Бундай кенг кўламли ташаббус амалга оширилиши натижасида шаҳарларимиздаги яшил майдонлар ҳудуди ҳозирча 30 фоиз кенгайтирилди.

Умуман, “Яшил макон” умуммиллий лойиҳаси бу — бир йиллик тадбир эмас. У мунтазамлик касб этиши мақсад қилинган ва албатта, ижроси таъминланади. Бунинг учун барча имконият ва ресурслар етарли.

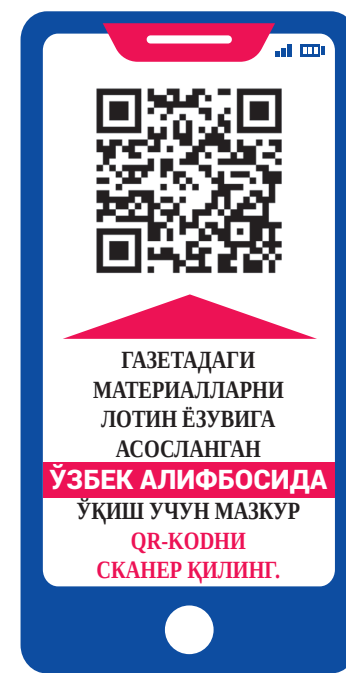
— Одамлар ҳам бу жараёнга астойдил киришиб кетди. Жойларда халқимиз, айниқса, ёшларимиз намоён қилаётган фаоллик ҳар қанча таҳсинга лойиқ. Шундай эмасми?

— Худди шундай. Лекин шу ўринда масаланинг яна бир муҳим жиҳати, яъни экологик маданият ҳақида тўхталшимиз лозим. Экологик муаммоларни ҳал қилишда аҳолининг экологик маданияти ҳам катта аҳамиятга эга. Агар инсон табиатга эҳтиёткорона муносабатда бўлса, атроф-муҳитни муҳофаза қилиш осонлашади. “Яшил макон” лойиҳаси бу борада ҳам муҳим. Дарахт экиш тадбирларида ёшлар, талабалар ва фуқароларнинг иштироки табиатга нисбатан жамоавий масъулият ҳиссини шакллантиради. Бу эса келажакда экологик муаммоларнинг камайишига хизмат қилади.

Бугун экилаётган ҳар бир ниҳол келажак авлод учун соғлом ва тоза муҳит яратишда кўл келади. Шунинг учун бу ташаббусда фаол иштирок этиш, табиатни асрашга ҳисса қўйиш ҳар бир ўртоқдошимизнинг бурчидир. Айниқса, ёшлар бу ташаббусда катта фаоллик кўрсатмоқда. Мактаб ўқувчилари, талабалар ва кўнгилчилар дарахт экиш тадбирларида қатнашиб, табиатни асрашга ҳисса қўшмоқда. Бундан ташқари, оммавий ахборот воситалари ва ижтимоий тармоқлар орқали экологик тарғибот ишлари кенг юритилаётгани ҳам қувонарли ҳол.

Келгусида лойиҳа янада кенг кўламда амалга оширилади. “Яшил шаҳарлар” концепциясини ривожлантириш, экологик инфратузилмани кенгайтириш ва аҳолининг экологик маданиятини ошириш истиқболдаги асосий вазифалардан.

Нодир БЕК,
Ўзбекистон Журналистлар
уюшмаси аъзоси

ГАЗЕТАДАГИ
МАТЕРИАЛЛАРНИ
ЛОТИН ЕЗУВИГА
АСОСЛАНГАН
ЎЗБЕК АЛИФБОСИДА
ЎҚИШ УЧУН МАЗКҲҮР
QR-KODNI
СКАНЕР ҚИЛИНГ.

йўл четларига яхши ният билан кўчат қадаб, гулу районлар эканини таъкидлади. Худудларда яшил боғлар яратиш бўйича аҳоли ва депутатлар иштирокини янада кенгайтиришни таклиф қилди.

Мамлакатимиз етакчиси маҳалла раислари, отахон ва онахонлар, хотин-қизлар вакиллари ҳамда барча фаолларни жойларда миллий урф-одатлар, аънава ва қадриятларни янада кенг тарғиб қилиш, клублар ва жамоалар ташкил этиб, ҳар бир кўча, хонадон, йўл бўйларига ниҳол ва гуллар, қир-адирларга дарахт ва буталар экишда бош-қош бўлишга чақирди.

Бу саъй-ҳаракатлар юртимизда бир неча йилдан буён давом этиб келаётган ва самара бераётган “Яшил макон” умуммиллий лойиҳаси доирасида амалга оширилаётган экан, унинг қандай кечаётганини биринчи манба — “Яшил макон”нинг ўзидан сўраб қўя қилишни маъқул кўрдик.

— Ишлар авжида эканини кўриб, хурсанд бўлямиз. Кўлам жуда катта-ку, а?

— Ҳа, белни маҳкам боғлаганимиз рост. Бир неча йилдирки, мамлакатда “Яшил макон” умуммиллий лойиҳаси доирасидаги тадбирлар самарадорлигини ошириш, ўрмонлар ва яшил ҳудудлар майдонини

муҳим чора-тадбирларни белгилаш ва соҳани ривожлантириш бўйича “Йўл харитаси” тасдиқланган. Бугун давом этаётган ишлар кўлами ҳам шунга яраша бўляпти.

— Ишлар давлат сиёсати даражасига чиққан экан, кутилаётган самара ҳам шунга яраша бўлиши керак...

— Албатта. Ўтган йили 26 сентябрда Президент Шавкат Мирзиёев иштирокида бўлиб ўтган кенгайтирилган йиғилишида “Яшил макон” умуммиллий лойиҳаси доирасидаги ишлар таҳлил этилган эди. Камчилик ва йўл қўйилган нуқсонлар танқид қилиниб, келгуси вазифалар белгиланганидан сўнг ишлар янгича шиддат олди. Сўнг Ўзбекистон Республикаси Президенти Олий Мажлис ва Ўзбекистон халқига Мурожаатномасида ҳам муҳим масалаларга алоҳида эътибор қаратди. Экологик мувозанатни таъминлаш, “яшил” энергетика ва сув ресурсларидан оқилона фойдаланиш бешичини устувор йўналиш сифатида эълон қилинди.

“Депутатларга ўз округидаги муаммоларни ҳал этиш учун 500 миллиард сўм, ҳар бир депутатга 3,3 миллиард сўмдан беряёмиз. Бу борада “яшил ҳудуд”, “яшил боғ” яратиш бўйича ҳар бир депутатнинг ташаббусига қўшимча 330 миллион сўмдан йўналтираёмиз.

“Янги Ўзбекистон” ва “Правда Востока”
газеталари тахририяти” ДМ

МУАССИС:
Ўзбекистон Республикаси
Вазирлар Маҳкамаси

Бош муҳаррир:
Салим ДОНИЁРОВ

Қабулхона: (71) 233-56-33 Девонхона ва эълонлар: (71) 233-70-98 E-mail: info@yuz.uz Веб-сайт: www.yuz.uz: (71) 233-47-05

Тахририятга келган қўлёзмалар тақриз қилинмайди ва муаллифга қайтарилмайди.
Газетанинг етказиб берилиши учун обуюни расмийлаштирган ташкилот жавобгар.
Газета тахририят компьютер марказида саҳифаланди.
Газетанинг полиграфик жиҳатдан сифатли чоп этилишига “ШАРҚ” НМАК масъул.
Босмахона телефони: (71) 233-11-07.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Администрацияси ҳузуридаги Ахборот ва оммавий коммуникациялар агентлиги томонидан 2020 йил 13 январда 1047-рақам билан рўйхатга олинган.
Нашр индекси — 236. Буюртма Г-446.
30646 нусхада босилди.
Ҳажми — 3 табоқ. Одсет усулида босилган. Қоғоз бичими А2.
Баҳоси келишилган нарҳда.

“ШАРҚ” нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси
Босмахона манзили: Тошкент шаҳри, Буюк Турон кўчаси, 41-уй.

Навбатчи муҳаррир: Санжар Эшмуродов
Мусахҳис: Акбар Қаршиев
Дизайнер: Хуриш Абдуллаев

Манзилимиз:
100060, Тошкент шаҳри,
Шаҳрисабз кўчаси, 85-уй

ЎЗА яқуни — 01:15 Топшириди — 01:20